

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΒ'

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ
1 Ἰανουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἶνε ἑτησίαι. — Γραφεῖον Διοῦ. Ἐπι τῆς λειψ. Πανεπιστημίου 39.

26 Ἀυγούστου 1884

Η ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ

[Μυθιστορία τῆς Κυρίας Henry Greville.

Μετάφρασις Π. Ι. Φέρμπου].

(Συνέχεια ἔδε προηγούμενον φύλλον).

Ε'

Ἡ ἀμαξοστοιχία ἔφθασεν ἦτο δὲ κατ' εὐθεΐαν καὶ δὲν εἶχε τρίτην θέσιν. Οἱ ἐπιβάται μετ' οὐ πολὺ κατέβησαν, πλεῖστα ὅσα μικρὰ κοράσια διήλθον ἔμπροσθεν τοῦ κρατούμενα ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆς μητρὸς των, ἀλλ' οὐδὲν τῶν κορασίων τούτων εἶχε τὰ διαυγῆ ὄμματα καὶ τὴν καστανὴν κόμην τῆς Μαρκέλλας.

Αἴφνης ὁ Σίμος ἠσθάνθη ἐξαπτομένην ὑπ' ὀργῆς τὴν κεφαλὴν τοῦ κατὰρρευσαν μέρους τῆς καρδίας του. Δὲν ἦλθεν ἡ Μαρία; Δὲν ἤθελε λοιπὸν νὰ ἔλθῃ; "Α! μὰ τὴν πλῆρην δὲν ἔχει δικαιολόγησιν! Εἶχεν ἱκανὰ χρήματα νὰ λάβῃ εἰσιτήριον καὶ πρώτης θέσεως, χρείας τυχοῦσης! Διατί νὰ τον βασανίζῃ καὶ νὰ τον ἀφίνη ἐν τοιαύτῃ σκληρᾷ προσδοκίᾳ;

"Ἐξω φρενῶν ἔδραμεν εἰς τὸ τηλεγραφεῖον καὶ ἐτηλεγράφησεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἐν ᾧ εἶχε καταλύσῃ τὴν προτεραϊάν.

«Γυνὴ φθάσασα χθὲς μετὰ κορασίῳ, διατί δὲν ἦλθε σήμερον;»

Ἀποστέλλων δὲ τὴν ἐρώτησιν ταύτην παρετήρησε μετ' ἐκπλήξεως ὅτι δὲν εἶχε ὄσση καὶ τὸ ὄνομά του. Διὰ τοῦτο δὲν ἠθέλησε νὰ ὑποδηλώσῃ ἄλλως πῶς τὴν γυναῖκά του, φοβούμενος μήπως ἐκείνη εἶχεν εἰπῆ τὸ πατρικὸν τῆς ὀνομα ἢ ἄλλο τι οἷον δῆποτε εἶτ' ἐξ ἰδιοτροπίας εἶτ' ἐκ φιλαυτίας.

Ἡ ἀπόκρισις ἣτις εἶχε προκαταβληθῆ, ἐλήφθη μετὰ τρεῖς ὥρας — τρεῖς ὥρας, ἃς ὁ Σίμος διήλθε κτυπῶν ἐν δεινῇ ἐξάψει τὸ ἔδαφος τῆς αὐλῆς τοῦ τηλεγραφεῖου.

«Ἡ γυνὴ ἐρωτᾷτε, δὲν ἐπέστρεψε χθὲς ἐσπέρας».

Ὁ Σίμος ἔμεινεν ἐκπληκτος, ἐκινήθη ἀποτόμως καὶ ἐκλονήθη. Ὁ ὑπάλληλος ὁ ἐργχειρίσας αὐτῷ τὸ τηλεγράφημα, σπεύσας ὑπεστήριξεν αὐτὸν νομίζων ὅτι προσεβλήθη ὑπὸ ἀποπληξίας. Συνῆλθεν ὁ Σίμος, ἠὲ χαρίστησεν αὐτομάτως τὸν γενναῖον ἄνδρα, ἀπεποιήθη ποτήριον ὕδατος καὶ ἐξῆλθεν ὡς ἄνθρωπος μεθύων.

Δὲν ἐπέστρεψεν! Ὁ στοχασμὸς οὗτος κατετάραττε τὸν Σίμον καὶ ἐσφυροκόπει τὸν νοῦν τοῦ ἀδιαλείπτως ὡς μηχανικὴ τις σφύρα. Δὲν ἐπέστρεψεν! Οὐ μόνον δὲν ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ εἰς συνάντησίν του, ἀλλὰ καὶ τῷ ἀπέκρυπτε τὰ ἴχνη τῆς. Ἐφρευγε μετὰ τῆς μικρᾶς ὡς κλέπτρια ἀδιάφορον ποῦ, καὶ αὐτός, σύζυγος ἐγκαταλειμμένος, πατήρ ἄνευ τέκνου, ἔμελλε νὰ ἀπέλθῃ εἰς χώραν ἄγνωστον, παντέρημος ὡς τις ἐκπατριζόμενος ἐγκληματίας!

ἠθέλησε νὰ μείνῃ, προφανέστατα, ἵνα χαθῆ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ πόλει, ἐν ἣ δύνασαι νὰ κρυφθῆς τοσοῦτον καλῶς, ὥστε οὐδεὶς νὰ δυνηθῆ ποτε νὰ σε ἀνεύρῃ. Δὲν ἐπέστρεψε!

Ἐβάδισεν ὥραν πολλὴν οὐδόπως προσέχων κατ' ὁδόν. Αἴφνης εὐρέθη μετὰ πλῆθους θορυβώδους, ὅπερ τον ὄθει ἀσυγγνώστως· προσέκρουσαν οἱ πόδες του ἐπὶ δεμάτων, καὶ ἐν ᾧ ἤγειρε τὴν κεφαλὴν,

— Βάρδα, αἱ! ἀνεκραύγασε φωνὴ κτηνώδης.

Συριγμὸς βαρυτάτου πράγματος διασχίσαντος τὸν ἀέρα ὀλίγας τινὰς γραμμάς μακρὰν τῆς κεφαλῆς του, τὸν ἠνάγκασε νὰ κύψῃ αὐτομάτως. Εἶδε δὲ κιβώτιον παμμέγεθες περιστροφόμενον ἄνωθεν του, ἀναρπασθὲν ὡς πτερόν ὑπὸ ἀτμοκινήτου γεράνου.

— Αἱ, βάρδα! βάρδα! ἠκούσθη πλησίον του ἄλλη τις φωνὴ τραχυτέρα μετὰ βλασφημίας ἐντόνου.

Τὸν ἀπέσυραν βιαίως ἀπὸ τοῦ βραχίονος καὶ εἰς τὸ μέρος ὅπου πρὸ μιᾶς στιγμῆς ἴστατο, κατέπεσε βαρέως βαρεῖα σιδηρᾷ ἄλυσις μετὰ τοῦ ἰσχυροῦ ἀγκίστρου τῆς.

— Ὁ ἄχρη φαίνεται σκοπὸ νὰ τὴν ξεκάνῃ τὴ ζωὴ του, γιὰ νὰ πηγαίνῃ αὐτοῦ! ἐπιθύρῃσεν ὁ ἐργάτης ὅστις τον ἔσωσεν. Ἄν ἔχῃς ὄρεξι νὰ ξεκάνῃς τὴ ζωὴ σου, δὲν πᾶς νὰ πινηγῆς σὲ καμμιά στέρνα, μόνον ἔρχεσ' ἐδῶ καὶ δέ μας ἀφίνεις νὰ κάμωμε τὴ δουλειά μας;

— Καὶ τί κάμνετε αὐτοῦ; ἠρώτησεν ὁ Σίμος κατεπτοημένος ἕνεκα τῶν προσφάτων συγκινήσεων.

— Φορτώνομε τὸν *Kanada* ποῦ φεύγει τὴ νύκτα. Ἐλα, ὁρόμο, δὲ θέλομ' ἐδῶ χάχρηδες.

— Εἶμ' ἐπιβάτης τοῦ *Kanada*, εἶπεν αὐτομάτως ὁ Σίμος.

— Τότε πέρασε γλήγορα, αν δὲ θέλῃς νὰ γίνῃ τρίπαλα τὸ κεφάλι σου, καὶ ἂν εἶνε τὸ καύκαλό σου σὰν μπάλα τοῦ κανονιοῦ. *Ωπαλα!* ἢ μπάς καὶ θέλεις νὰ κατεβάσωμε τὴν μεγάλη σκάλα· ἐλάτε λοιπόν, κατεβάστε τὴ μεγάλη σκάλα γιὰ τὴν ἀφεντιά του!

Ἐνοχλούμενος, συνωθούμενος, λοιδορούμενος ὁ Σίμος εὐρέθη ἀνεπαισθήτως ἐπὶ τῆς μικρᾶς στενῆς γεφύρας μεταξὺ δύο ἀνοικτῶν καταρρακτῶν, ἐξ ὧν ἐξήρχοντο κραυγαί, προσκλήσεις, συγκρούσεις πραγμάτων, μυρίοι ὅσοι κρότοι ὄξεις καὶ συγκεχυμένοι. Αἱ δύο φοβεραὶ γέρανοι ἐξηκολούθουν ἐργαζόμεναι ὀραστηρίως μετὰ τοῦ μονοτόνου καὶ ἀτελευτήτου ἐκείνου *ρορόν*, τοῦ τοσοῦτον ὄχληρου εἰς τὴν ἀκοήν. Τὰ κιβώτια κατήρχοντο, αἱ ἀλύσεις ἀνήρχοντο διασταυρούμεναι ἐν τῷ ἀέρι μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος, οὐδενὸς λάθους συμβαίνοντος, οὐδεμιᾶς συγκρούσεως.

Παμμέγιστοι ἀνταυγαστῆρες ἀπέστελλον ὑπὸ τὸ κατὰστροφωμὰ φῶς ἐκθαμβοῦν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς τὸ δυνατόν ἠλιακὸν φῶς. Ἐπὶ δὲ τοῦ καταστρώματος, ὅπερ ἔφραττον κιβώτια καὶ δέματα, οἱ ἐπιβάται περιήρχοντο ἀναζητοῦντες τοὺς θαλαμίσκους των, δίδοντας παραγγελίας ἀντιφατικὰς, γογγίζοντας κατὰ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ πλοίου, οὓς οὐδεὶς ἠδύνατο κατὰ τὴν ὥραν ταύτην νὰ εὕρῃ, διὰ τὸν ἰσχυρότατον λόγον ὅτι ἦσαν ἐτι ἐν τῇ ξηρᾷ ἴν' ἀφῆσαν ὑγίαιαν ὅπου δεῖ. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ἢ μᾶλλον ὑπὸ πάντα ταῦτα ἢ μηχανῆ ὑπὸ πίεσιν διατελοῦσα ἐδόμθει ἰσχυρῶς, καὶ ἐκ τοῦ βόμβου ἐσειετο τὸ σιδηροῦν τοῦ πλοίου κέλυσος, ὅπερ ἀντήχει ὡς τεράστιος σωλὴν ἐκκλησιαστικοῦ μουσικοῦ ὄργανου.

Ὁ Σίμος ἀνεζήτησεν αὐτομάτως τὸν θαλαμίσκον ὃν εἶχε λάβῃ διὰ τὴν σύζυγόν του καὶ δι' ἑαυτόν. Ἦτο δὲ μόνος κύριος ὅλου τοῦ θαλαμίσκου, πλὴν ἑὴν ἀπέδιδον αὐτῷ τὸν ναῦλον τῆς Μαρίας, ὅπερ ὅμως ἦτο ἤμισθα πιθανόν. Ἀλλὰ περὶ τούτου οὐδ' ἐφρόντισε κἀν τὴν ὥραν ἐκείνην, οὐδὲν ἄλλο ἐπιζητῶν ἢ ὀλίγην ἐρημίαν, ὀλίγην ἡρεμίαν, ἣν καὶ εὕρεν ἐκεῖ.

Τὸ ὕδωρ ἐπάφλαζεν ἐλαφρᾷ ὑπὸ τὸν φεγγίτην τοῦ θαλαμίσκου του· ἀπὸ τοῦ μέρους δὲ τοῦ κύτους τοῦ πλοίου τὰ πάντα ἦσαν ἀνάπαυσις καὶ δρόσος. Οἱ θόρυβοι ἤρχοντο πρὸς αὐτόν πολὺ ἀμβλεῖς, πλὴν τοῦ θορυβοῦ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀτμοῦ, ὅστις ἤκουετο καὶ ἦτο ἐπικισθητὸς καθ' ὅλον τὸ πλοῖον, Ἐκάθισε λοιπόν καὶ ἔλαβε τὴν κεφαλὴν ἐντὸς τῶν χειρῶν του.

Ἐχασε τὴν Μαρίαν, ἔχασε τὴν Μαρκέλλαν! Τὰς ἔχασε — διὰ παντός ἀναμφισβόλως.

Μετὰ πόσης μοχλήσεως καὶ ἀπαθείας ἡ γυνὴ αὕτη συνελθε τὴν ἀπόφασιν νὰ τον ἐγκαταλίπη! ἠθέλησε νὰ κινήσῃ τὴν συμπάθειάν του λέγουσα ὅτι ἦτο καταπεπονημένη καὶ ἐζήτησε παρακλητικῶς ὀλίγην ἀνάπαυσιν. Τοῦτο καὶ μόνον

διαλογιζόμενος ὁ Σίμος ἠσθάνετο ἀηδῖαν ἅμα καὶ ἀγανάκτησιν.

— Ἀμ' τὴν Μαρκέλλαν! τὴν κόρη μου, τὴν ἀγαπημένην μου κόρη, δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ μου τὴν πάρῃ. Κλέφτρα, κλέφτρα!

Καὶ ταῦτα λέγων ἐκτύπησε καιρίως τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τῶν σανιδίων τοίχων τοῦ θαλαμίσκου καὶ κατέπεσεν ἀδρανῆς· τοιαύτη συμφορὰ ὑπερέβαινε πᾶν ἄτι μὲχρι τότε εἶχε ποτε φοβηθῆ· διότι ὁσάκις προέβλεπε τὰς ἐπαπειλούσας αὐτὸν μεγίστας δυστυχίας πάντοτ' ἐφαντάζετο ὅτι θὰ εἶχε πλησίον του τὸ ἀγγελικὸν ἐκεῖνο πρόσωπον, οὐ οἱ ὀφθαλμοὶ ἠκτινοβόλουν καὶ τὸ μειδίημα ἦτο μειδίημα ἀθωότητος... Ἀλλὰ τώρα, τετέλεσται, οὐδὲν εἶχε πλέον, οὐδέν! Ἄν ἦτο τοῦλάχιστον ἐν τῷ νεκροταφείῳ τεθαμμένη ὑπὸ μικρὸν ξύλινον σταυρόν, θὰ ἠδύνατο πορευόμενος εἰς τὸν τάφον τῆς νὰ τὴν θρηνηθῇ, ἐν τῷ σήμερον!...

Ἐξελθὼν τοῦ θαλαμίσκου καὶ μεθ' ὄρη, ὑποσκελίζων πᾶν τὸ ἐμποδῶν, διήλθε τὸ διάστημα τὸ διαχωρίζον τὸ πλοῖον ἀπὸ τῆς ἀποβάθρας, χωρὶς νὰ πατήσῃ ἐπὶ τῆς σανίδος, δι' ἐνὸς ἄλματος καὶ ἔσπευσε ὀρμαίως εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου, διότι ἔμελλον νὰ ἔλθωσι καὶ ἄλλαι ἀμαξοστοιχίαι. Δὲν ἦτο δὲ δυνατόν νὰ τον εἶχεν ἐγκαταλίπη ἡ Μαρία! Ἀλλως τε, ἐσκόπει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Παρισίους νὰ τὴν εὕρῃ « νὰ τῆς πάρῃ τὸ μικρὸ καὶ νὰ φύγῃ... » Οὕτω δὲ ἐξεδικεῖτο δι' ὅσα ἐξ αἰτίας τῆς ὑπέφερε!

Ἐν τῷ δ' ἔτρεχε, προσέκρουσε πρὸς τινα ὄστις τὸν ἐκάλεσε ζωηρῶς· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς οὐδὲν ἀποκρινόμενος ἐξηκολούθει τὸν δρόμον του:

— Ἐ! σὺ εἶσαι, Μονφόρτ, τῷ εἶπεν ὁ πράκτωρ, ποῦ τρέχεις; Ὁ *Karadās* ἀποπλέει μετὰ δύο ὥρας, τὸ εἰξεύρεις;

— Ναί, ἀπεκρίθη ὁ Σίμος, ἀλλὰ πρέπει νὰ πάγω ἔς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου.

— Ἐλα, μὴ κάνῃς κουταμάρες· ὁ σταθμὸς εἶνε τῶρα κλειστός. Ἐχεις ὑπογράψῃ τὸ συμβόλαιον καὶ ἔλαβες καὶ προκαταβολήν· δὲν πιστεύω νὰ θέλῃς νὰ λείψῃς ἀπὸ τὸν λόγον σου.

— Ὅχι, κύριε, εἶπεν ὁ Σίμος, αἰφνης πρᾶυνόμενος. Ἐδωκα τὸν λόγον μου, τὸ ἔξερω ἀλλὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ πάγω εἰς τὸν σταθμὸν.

Καὶ διὰ βιαίας κινήσεως ἀποσπασθεὶς τῆς χειρὸς τοῦ πράκτορος, ὅστις τον ἐκράτει ἀπὸ τοῦ κομβίου τοῦ ἐνδύματος, ἐξηκολούθησε τὸν πρὸς τὸν σταθμὸν δρόμον του.

Ὡς παράφρων περιέδραμε διερευνῶν πάσας τὰς σκοτεινάς γωνίας καὶ ἀνερωτῶν τοὺς ὀλίγους διαβάτας, περιήλθε τὰ μικρὰ ξενοδοχεῖα λέγων τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῆς κόρης του, ἀποδιωκόμενος καὶ χλευαζόμενος ὑπὸ τῶν ναυτῶν, οὓς ἠνώχλει διὰ τῶν ἐρωτήσεών του ἐντὸς τῶν χαμηλῶν καὶ μεστῶν καπνοῦ μαγειρείων. Συριγμὸς παρατεταμένος δις ἐπαναληφθεὶς διήλθε τὸν ἀέρα καὶ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς, καὶ

κωδωνισμὸς ἰσόχρονος ἀντήχησεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν.

— Ὁ *Karadās*, εἶπε καθ' ἑαυτόν· ὅ τι ἔχω εἰς τοῦτον τὸν κόσμον εἶνε εἰς τὸ πλοῖον, ἔδωκα τὸν λόγον μου, πρέπει νὰ ἀναχωρήσω! ἀλλ' ὅμως θὰ ἐπιστρέψω, ὦ! θὰ ἐπιστρέψω διὰ νὰ ἐκδικηθῶ!

Καὶ ἔδραμε κύπτων τὴν κεφαλὴν ὡς ταῦρος ἐμμανῆς, διέσχισεν ἐκ δευτέρου τὸ πλῆθος, ὅπερ ἴστατο θεώμενον τὸ παμμέγιστον ἐκεῖνο πλοῖον, διήλθε τὴν σανίδα καθ' ἣν στιγμὴν ὁ πλοίαρχος εἶδιδε παραγγελίαν νὰ τὴν ἀνασύρῃ, καὶ ὀπισθέν του ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ πράκτορος κραυγάζοντος πρὸς αὐτόν:

— Τὸν διαβολάνθρωπον! κ' ἐγὼ ἐνόμιζα ὅτι ἔφυγες. Ἄς εἶνε λοιπόν, κελὸν σου κατευδῖον!

Τὸ ὑπερωκεάνειον πλοῖον ἐστρέφετο βραδέως, καὶ ἡ περιδινουμένη ἐλιξ αὐτοῦ ἀπέστελλε πρὸς τὴν προκυμαίαν πλατεῖαν ταινίαν πυκνοῦ ἀφροῦ. Μετ' ὀλίγον ῥυμουλκούμενον διέπλευσε τὸ στόμιον τοῦ λιμένος, οἱ φάροι κατέκλυσαν αὐτὸ διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτός αὐτῶν, ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὰς λάμπεις τις ζωηροτέρα ὑπεδείκνυε τὴν ἀπέχουσαν ἐτι ἡῶ. Ἐπειτα τὸ πλοῖον κατηρβύνη πρὸς δυσμάς, καὶ ὅτ' ἐπεφάνῃ ἡ ἡμέρα, ἡ ξηρὰ ἐφαίνετο ἤδη ὡς γραμμὴ τις δυσδιάκριτος ὑπεράνω τῶν κυμάτων.

Καὶ ὁ μὲν Σίμος Μονφόρτ κεκλεισμένος ἐν τῷ θαλαμίσκῳ του ἐθρῆνει τὴν οἴχομένην αὐτοῦ εὐδαιμονίαν.

ΣΤ'

Ἡ δὲ Μαρκέλλα ἐξεγερθεῖσα τοῦ ὕπνου ἐν τῇ ἀγνώστῳ κλίνῃ ἐν ἣ ἐφιλοξενήθη, παρετήρησε τὴν ὀροφὴν τοῦ ὀωματίου καὶ ἐγέλασε τὸν θεληκτικώτατον ἐκεῖνον γέλωτα τῶν παιδίων, ἅτινα ἀντὶ νὰ ἐπικρίνωσιν, ὡς ἡμεῖς πικρῶς, πᾶν ὅ τι ἀγνοοῦσιν, ἀρκοῦνται ἐκλαμβάνοντα αὐτὸ νοστιμώτατον καὶ ἀπὸ καρδίας ἀνακαγχάζουσιν.

Ἡ κυρία Φαβροῦ, ἣτις εἰσῆρχετο συνεχῶς εἰς τὸ ὀωματίον ἕνεκα ἐργασίας, ἀκούσασα τὸν ἀσυνήθη ἐκεῖνον θόρυβον καὶ ἀκολουθοῦσα τὴν διεύθυνσιν τοῦ βλέμματος τοῦ παιδίου, παρετήρησεν ὅτι αἰτία τῆς τοσαύτης εὐφροσύνης αὐτοῦ ἦτο σαυρὰ τις διασεσαγμένη, ἣν εἶχε κρεμάσῃ ἀπὸ τῆς στέγης διὰ τὸν φόβον τῶν ποντικῶν. Τὸ «ἀξιοπερίεργον πρᾶγμα» ἐκεῖνο, κτήμα τοῦ γεροντίου παρ' οὗ εἶχεν ἀγοράσῃ τὸ κατὰσθημα, ἠνώχλει πολὺ τὴν ἐντιμὸν ἔμπορον μετακομιζόμενον δὲ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ὑφίστατο διαφόρους βλάβας καὶ αἱ φολίδες του κατέπιπτον. Ἐπειδὴ δὲ τὰ κοράσιά της ὑπερβολικῶς ἀγαπῶντα τὸ «σιλιγουδάκι» παρεγέμισαν ἡμέραν τινα τὸ στόμα του διὰ πολτοῦ, διότι ἐπεινα δῆθεν, τὸ ζῶον ἐκρεμάσθη χάριν ἀσφαλείας διὰ δύο θωμίγγων ἀπὸ τῆς ὀροφῆς τοῦ χαμηλοῦ πατώματος, ὅπου ἡ Λουίζα ἀναβαίνουσα ἐπὶ καθίσματος ἠδύνατο ἤδη νὰ το

ψαύῃ διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ δακτύλου τὸ ἔτερον παιδίον ἐκοιμᾶτο φεῦ! ἐν τῷ νεκροταφείῳ.

Ἡ Μαρκέλλα ἐξηπλωμένη ὑπὲρ ἐγέλα πρὸς τὴν σαῦραν, ἣς οἱ πόδες διεστῶτες, ὡς ἐὰν ἔμελλε νὰ κολυμβήσῃ, εἶχόν τι τὸ κωμικόν· ἀλλ' ἡ χαρὰ τῆς μετετράπη εἰς φόβον, ὅτε εἶδεν αἰφνης τὸ πρόσωπον τῆς κ. Φαβροῦ προκύπτον ἐπάνωθεν τῆς.

— Μαμά μου! ἀνεφώνησε καὶ ὑπεχώρησε πρὸς τὰ προσκεφάλαια νὰ κρυφθῇ, μικροῦ δεῖν πληγώσασα τὴν κεφαλὴν τῆς ἐπὶ τοῦ ξύλου τῆς μικρᾶς κλίνης.

Οἱ οὐδέποτε ἀκούσαντες τὸν ὄδυρμόν τοῦτον τοῦ ἀπολεσθέντος παιδίου, ὅπερ ἐν μόνον ὄνομα γινώσκει, ἕνα μόνον ἔχει διαλογισμόν, καὶ ἀδίαλείπτως ἀποτείνει πρὸς τὸν ἀνίλειον οὐρανὸν τὸ ὄνομα ἐν τῷ ἐνσαρκοῦται ὁ διαλογισμὸς του, αὐτοὶ δὲν γινώσκουσιν ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς εὐσπλαγχνίας. Οὐδὲν σπαρακτικώτερον, οὐδὲν προκαλοῦν τὴν ἀγανάκτησιν μᾶλλον τῆς προσκλήσεως ταύτης τοῦ ἀθήου πλάσματος, τοῦ στερηθέντος αἰφνης ἐκείνων ἐν οἷς συνοψίζεται ὅλη αὐτοῦ ἡ ὑπαρξὶς καὶ ἡ ζωὴ.

Τὴν κραυγὴν ταύτην ἀκούσασα ἡ ἀγαθὴ γυνὴ ἠσθάνθη τὰ σπλάγγνα τῆς σπαρασσόμενα.

— Ἀχ! εἶπε καθ' ἑαυτήν, προτιμῶ νὰ ἔξερω ὅτι ἡ μικρὴ μου κοίτεται ἐκεῖ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα, παρὰ νὰ συλλογίζωμαι ὅτι εἰμποροῦσε νὰ χαθῇ καθὼς τοῦτο ἐδῶ, καὶ χειρότερα ἀπ' ὄρφανὸν νὰ ἀπομείνῃ ἔς τοὺς πέντε δρόμους εἰς τὸ ἔλεος τοῦ τυχόντος.

— Ἡ μαμά σου θὰ ἔλθῃ, μάτια μου, εἶπε μετὰ φωνῆς γλυκείας. Εἶπεν ὅτι στέκεσαι φρόνιμα ὅταν σ' ἐνδύνουν, καὶ θὰ ἔλθῃ νὰ σε πάρῃ.

— Ἀμ' ὁ μπαμπᾶς; ἠρώτησεν ἡ Μαρκέλλα μετὰ τινος ὑποψίας.

— Καὶ ὁ μπαμπᾶς, βέβαια. Πῶς εἶνε ὁ μπαμπᾶς σου;

— Δὲν τον ἔξερεις; ἠρώτησεν ἐκθαμβὸν τὸ κοράσιον.

— Ποῦ νὰ τον ἔξερω, ἀφ' οὗ ἔφυγε χθές!

Ἡ Μαρκέλλα ἔμεινε σύννοος. Δὲν ἐνόει καὶ προσεπάθει νὰ νοήσῃ, καὶ ἡ προσπάθειά της αὕτη κατεφαίνετο ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς διὰ τῆς συστολῆς τῶν ὀφρύων.

— Καὶ ποῦ ἐκαθώσαστε; ἠρώτησεν ἡ κυρὰ Φαβροῦ ἐπιχειροῦσα νὰ ἐνδύσῃ τὸ παιδίον.

— Ἐκεῖ πέρα, μακριά· ἀπεκρίθη μετὰ χαριεστάτης κινήσεως τῆς μικρᾶς χειρὸς τῆς, ἣν περιέστρεψε δις ἐν τῷ κενῷ, ἵνα παραστήσῃ τὸ μακρὸν. Ὁλ' ἡμέρα μὲ τὸ σιδηροδρόμον καὶ ἐπειτα εἶνε ἐκεῖ.

Ἡ κυρία Φαβροῦ οὐδεμίαν διασάφην ἐλπίζουσα νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ ἀθήου ἐκείνου πλάσματος, ἀπεφάσισε νὰ ἀναμείνῃ, καὶ περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ δίδῃ ἀφορμὴν εἰς τὴν μικρὰν νὰ πολυλογῇ, ὅπερ δὲν ἦτο καὶ δύσκολον.

Χαριέστατα ψελλίσματα παιδικά, μεστά έρω-
τήσεων άφελών και ύπαινεγμών εις άναμνήσεις
προσφάτους, διακοπτόμενα υπό καγχασμών θο-
ρυβωδών, αντίλογιων άθών, και υπό της έρω-
τήσεως:

— 'Αμ' ή μαμά; Δες νά έρθη τώρα;

Ωμίλει πρὸς τήν κυρίαν Φαβρού ένικῶς και
μετά μεγάλης οικειότητος, άγνοούσα τὰς κοινω-
νικὰς συνθήκας, τὰ πρὸς τήν ευεργέτριάν της
καθίκαντα, τὰ πάντα τέλος! 'Αμάθεια ήτις καθί-
στα τήν μικράν τοσοῦτον συμπαθητικὴν εις τοὺς
γινώσκοντας ὅτι ήτο έρημος ἐπὶ τῆς γῆς!

Είχον ἤδη ένδύση τήν Μαρκέλλαν, ὅτε ή πλύν-
τρια προσέβαλε εις τήν ἡμιάνοικτον θύραν τήν κε-
φαλὴν της.

— Καί ποῦ εἶνε ή μικρή; ἄχ! Θεέ μου! Καί
τῆ Λουίζα ποῦ τὴν έκρυφες;

— Φυλάγει τὸ κατάστημα, κυρά Ζαλίην. Πρέ-
πει ὁ νά κυττάξωμε και τὰ συμφέροντά μας.

— 'Εκλαψε πολύ; εἶπεν ή εξαίρετος γυνή,
ταπεινοῦσα τήν φωνήν και προσερχομένη έγγύ-
τερον.

— 'Από χθές βράδου οὔτε ένα δάκρυ. Τήν γυ-
ρεύει δις τὴν ὥρα, βλέπεις, ἀλλ' ὅμως εἶνε
ήσυχη.

— Τὸ ἀγγελούδι μου! εἶπε στενάζουσα ή
κυρά Ζαλίην· και φαίνεται ὅτι εἶνε κυβερνημένο.
Εἶνε παιδάκι χαδεμένο, δὲ θέλει ρώτημα!

— Τὸ πιστεύω, και πολύ! 'Από τὰ ρουχαλά-
κια του φαίνεται· κύτταξε, τί κομψό που εἶνε, τί
καθαρό, καλοσυγυρισμένο, και τὰ μαλλάκια του
σάν τὸ μεταξι και κατσαρά... ήταν μοναχοκόρη
τὸ κοριτσάκι τοῦτο, τί τα θέλεις!

— 'Εχεις ἀδελφές; ήρώτησεν ή πλύντρια
γαργαλίζουσα εις τὸν λαιμόν τήν μικράν, ήτις
έκλινε τήν κεφαλὴν πρὸς τὸν ἀλαθάστρινον ὠμόν
της ἀνακαγχάζουσα.

— 'Αδελφές; 'Οχι. Εἶχα ένα γατάκι τόσο δά,
ἄσπρο.

— Καί σ' αγαποῦσεν ὁ μπαμπᾶς σου;

— 'Ο μπαμπᾶς! 'Ω! ναί τὸν αγαπῶ τὸν μπα-
μπᾶ πολύ. Καί τῆ μαμά, λὲς νά έρθη τώρα;

Αἱ δύο γυναῖκες προσέβλεψαν θλιβερώς πρὸς
ἀλλήλας.

— Πρέπει νά πᾶ νά ιδῶ μιὰ στιγμή τὸν
ύπαστυνόμον, εἶπεν ή κυρά Φαβρού, ἀφ' οὗ ένέδυσε
τήν Μαρκέλλαν. Στέκεσαι νά προσέχης τῆ μικρῆ
και τὸ κατάστημα; 'Η Λουίζα εἶνε ὥρα νά πάη
σχολεῖο.

— Μετά χαρᾶς, πήγαινε, ἀπεκρίθη ή ἀξιόλο-
γος γυνή.

21

Κατέβησαν εις τὸ στενὸν κατάστημα διὰ μι-
κρὰς τινος κλίμακος ἐλικοειδοῦς κεκρυμμένης
ὀπισθεν σκευολήκης.

'Η Λουίζα ἐκάθητο ἐν τῷ γραφείῳ ἐπὶ προσ-
κεφαλαίου καταπεπιεσμένου υπό τῆς χρήσεως,
μεταξὺ τολύπης μαλλίου τοῦ πλεξιματος, ἐφ' ἧς
ήσαν ἐμπεπηγμένα βελόναι χαλύβδινοι, και
χονδρῶ γάτου ὑψηλοῦ ἐπαναλαμβάνοντος τὸ
μονότονόν του ροιρόν. 'Ητο δὲ ή ἀτμόσφαιρα κε-
κορσμένη υπό τῆς ὀσμῆς τῶν ξηρῶν φυτῶν τῶν
κρεμαμένων ἐν εἰδει στεφάνων ἀπὸ τῆς ὀροφῆς
και ὑπεράνω τῆς θύρας.

— Νά μιὰ γάτα! ἀνεφώνησεν ή Μαρκέλλα ἐκ-
φεύγουσα τῶν χειρῶν τῆς προστάτιδος της και
σπεύδουσα πρὸς τὸ φιλήσυχον ζῶον.

Παρευθὺς ἐβύθισε τήν μικράν της χεῖρα ἐν τῇ
πικνῇ μηλωτῇ. 'Επὶ τῇ ἀπροόπτῳ δὲ ταύτῃ
ἐπαρῆ ὁ γάτος ἐταπεινώσε τὰ ὦτα ἀλλ' ἐπειδὴ
ὅμως οἱ μικροὶ δάκτυλοι θωπείας μόνον τῇ ἐπε-
δαφίλευον και οὐδὲν πλέον, ἐκλείσεν ἠδονικῶς
τοὺς κιτρίνους ὀφθαλμούς του, ὧν ή κόρη ήτο ἤδη
ἀπλή τις γραμμὴ ἀράτος, συνέπλεξε τοὺς προ-
σθίους πόδας του ὡς αἱ κυρία κρατοῦσι τὸ θαλ-
ψιχείριον, και ἐξηκολούθησε τὸν εὐφρόσυνον ὕμνον
ὃν αὐτὸς ἔψαλλε πρὸς αὐτόν.

'Η Λουίζα ἐπήδησεν εις τὸν λαιμόν της μικρᾶς
προστατευομένης αὐτῆς, ήτις ἀνταπέδωκε τὰς
θωπείας ἔχουσα τὸν νοῦν της ἀλλοῦ. Τοσοῦτον
τῇ ἐφαίνοντο παράξενα τὰ περὶ αὐτήν, ὥστε δὲν
ἠδύνατο νά συνέλθῃ. Διὰ τῶν λεπτοφυῶν αὐτῆς
χειρῶν ἔσυρεν ἐλαφρὰ τὰς λαβὰς τῶν μεγάλων
συρταρίων ἐν οἷς τίθενται τὰ ἀπλᾶ φάρμακα «για
νά ιδῆ», ἐπειτα ἐστάθη παρατηροῦσα ἐναγωνίως
τὰ δοχεῖα τῆς καφουράς και τῆς στυπτηρίας. Τὰ
μεγάλα δοχεῖα τὰ περιέχοντα παχύμυρα μετὰ τῶν
υαλίνων και ὑπὸ χαλκίνης στεφάνης περιεζωσμέ-
νων πωμάτων, τῇ ἐνεποίησαν ποιάν τινα ἐκπληξιν,
και τέλος ἐκρότησε περιχαρῆς τὰς χεῖρας ἰδοῦσα
θηλαστήριον μετὰ τοῦ ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμοος σω-
λῆνός του, ὅπερ ἀνεμίμησεν αὐτὴν τὸν έγγυς
ἔτι ὄντα χρόνον, καθ' ὃν τὸ πρᾶγμα τοῦτο ήτο ὁ
συντροφός της ὡσάνεις ἐξήρχετο εις περίπατον ἐν
τῷ μικρῷ ἀμαξίῳ της.

— 'Ελα, Λουίζα, νά πᾶς σχολεῖο, και ὅταν
γυρίσης τρῶς, εἶπεν ή κυρία Φαβρού, ζηλοτυποῦ-
σά πως ἔνεκα τῆς προσοχῆς ἣν εἶχεν ή κόρη της
πρὸς τήν Μαρκέλλαν.

'Η κορασις ὑπακούσασα ἠσπάσθη πρῶτον τήν
μητέρα της, ἐπειτα τὸ ἀπολεσθὲν παιδίον, ἀπέ-
στειλεν ἐν χαῖρε πρὸς τήν πλύντριαν και ἐπο-
ρεύθη εις τὸ σχολεῖον βήματι γοργῷ.

— Καλὸ κορίτσι! εἶπεν ή κυρία Ζαλίην ἀκο-
λουθοῦσα τὸ κοράσιον διὰ τοῦ βλέμματός, νά
σοῦ ζήση.

'Η μήτηρ ἐμειδιάσεν ὑπερηφάνως, και ἄνευ ἄλ-
λης ἀποκρίσεως, ἐπορεύθη εις τοῦ ἀστυνόμου.

Εἶχον ἤδη κατορθώση νά ἀνεύρωσι τήν σχέ-
σιν μεταξὺ τῆς ἐξαφανισθείσης γυναικὸς και τῆς
νεκρᾶς. Τὸ ἐκ τῆς 'Αθρῆς τηλεγράφημα ὑπεδήλου
ἄλλην τινὰ σχέσιν αὐτῆς μετὰ τινος ἀγνώστου

Μονφόρτ ὀνομαζομένου, ὅστις ἐκ πάντων τῶν
τεκμηρίων κατεφαίνετο ὅτι ήτο ὁ σύζυγός της.
'Αλλ' αἱ ἔρευναί διεκόπτοντο ἔως ἐδῶ. Κατὰ τὸ
διάστημα τῆς ἐπιούσης ἡμέρας ἔμαθον ὅτι ἀν-
θροπὸς τις ὀνομαζόμενος Μονφόρτ ἐπεβιβάσθη
τὴν προτεραίαν ἐπὶ τοῦ *Karadā* ἀπερχόμενος
εἰς 'Αμερικὴν. Αἱ πληροφορίαι δ' αὐταί ήσαν αἱ
μόναι ἄς ὤφειλον νά γινώσκωσιν αἱ προστάτριαι
τῆς Μαρκέλλας.

'Αλλ' ὁ ἀνὴρ οὗτος τίνος βαθμοῦ συγγενῆς ήτο
τῆς γυναικὸς ήτις κατέλυσε ἐν τῷ ξενοδοχείῳ,
ἣν αὐτὸς δὲν ἐχαρκτηρίζεν ἄλλως πως; Διατί
νά μὴ συνεχίση τὰς ἐρεῦνας του; Τοῦτο δὲ και
μόνον τὸ ὅτι ἀνεχώρει, ἐδήλου ὅτι πολὺ ὀλίγον
τῷ ἔμελε περὶ τῆς γυναικὸς και περὶ τοῦ κορα-
σίου. 'Αλλοι τινὲς εὐφυστέρου, ὡς μᾶλλον συνη-
θισμένοι εις τὴν διαχείρισιν τῶν χρημάτων θά
ἀνέθετον εἰς τινα μεσίτην νά λάβῃ πληροφορίας.
'Επειδὴ δὲ τότε ὀυπερωκέανεις τηλεγραφικὸς κά-
λως δὲν ὑπῆρχε, θά ἔγραφον ἐπιστολὴν εις Νέαν
'Υόρκην μετὰ τῆς σημειώσεως: μενέτω ἐν τῷ τα-
χυδρομείῳ διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον. 'Αλλὰ τοῦτο δὲν
ήτο ἔργον τοῦ ἀστυνόμου, ὅστις ἀπεποιήθη μὲν
νά ἀναλάβῃ αὐτὸς τήν ὑπόθεσιν, συνεβούλευσε
δὲ τῇ κυρίᾳ Φαβρού νά γράψῃ αὐτῇ. 'Αλλ' αἱ
τοιαῦται ἔρευναί εἶνε δαπανηραὶ· διότι, ἐὰν ὁ ὀνο-
μαζόμενος Μονφόρτ ἐδήλου ὅτι δὲν φροντίζει πε-
ρὶ τοῦ παιδίου, και ἠρνεῖτο νά ἀποτίσῃ τήν δα-
πάνην ἣν ἤθελον καταβάλῃ ψυχᾷ ἀγαθαὶ και
φιλόνηρωποι ἵνα αὐτὸς λάβῃ γνῶσιν; 'Ενεθήκοντα
τοῖς ἑκατόν κινδυνεύουσι τὰ οὐσιωδέστατα τῶν
ζητημάτων ἔνεκα τῆς τοιαύτης οικονομίας.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ή Μαρία ὑπ' οὐδενὸς ἀνα-
γνωρισθεῖσα ἐτάφη ἀθροῦθως, ἀκολουθούσης τὸ
φέρετρον τῆς κυρίας Φαβρού και τῆς πλυντρίας
ὑπὸ τὸν καταπληκτικὸν καύσωνα πρωίας τινὸς
τοῦ Αὐγούστου. 'Επανελθοῦσαι δὲ οἰκαδὲ κατη-
σπάσθησαν τήν μικράν ὄρφανὴν μετὰ διπλασίας
στοργῆς, και ή Μαρία Μονφόρτ διεγράφη ἐκ τοῦ
προσώπου τῆς γῆς. 'Ο σταυρός τοῦ πτωχοῦ, ὁ
τεθείς ἐπὶ τοῦ τάφου της ἐν τῷ κοινῷ λάκκῳ, οὐδὲν
ἄλλο πλὴν τῆς χρονολογίας ἔφερεν ή τὰ ἀρχικὰ
στοιχεῖα τὰ ἐπὶ τῆς λινοστολῆς αὐτῆς σεσημειω-
μένα: Μ. Π. Καί αὐτῇ ὡς βλέπετε εἶχεν ἀπολε-
σθῆ και μάλιστα διὰ παντός.

'Αντίγραφον τῆς πράξεως τοῦ θανάτου τῆς
ἀγνώστου γυναικὸς και τὸ πρακτικὸν τοῦ γεγονό-
τος ἐπεδόθη πρὸς τήν κυρίαν Φαβρού τήν ἀναλα-
βοῦσαν τήν συντήρησιν τοῦ παιδίου. 'Ενέγραψε
τὰ δύο ταῦτα ἔγγραφα ἐν μικρῷ σάκκῳ μετὰ
βοστρούχου τῆς τεθνεώσης κοπένης χάριν τῆς κό-
ρης της, συνήψε δὲ και σημειώσεις τινὰς ἀκρι-
βόλου ὀρθογραφίας περὶ τῶν καθ' ἕκαστα τοῦ
καταπλήξαντος αὐτὴν γεγονότος, οἷον τὰ ἀκριβῆ
χαρακτηριστικὰ τῆς τε μητρὸς και τῆς κόρης,
τήν ἀκριβεστάτην περιγραφὴν τῶν ἐνδυμάτων
της, τὰ στοιχεῖα Μ. Μ. τὰ ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων

τοῦ παιδίου, μεθ' ὃ ποιήσασα πᾶν ὃ τι ἐνόμιζε
δυνατόν, ἀπέθηκε τὸν σάκκον ἐν τῇ γωνίᾳ τῆς
σκευοθήκης της μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς: *Μαρκέλλα*
και τῆς χρονολογίας τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ή μικρὰ
ὄρφανὴ εὑρέθη ἐν ταῖς ἀγκάλαις της τῇ ἐπιμόνῳ
θελήσει τῆς Λουίζης.

Μετὰ μῆνας εἴς ή Μαρκέλλα, ήτις ὀσημέραι
ἐγίνετο ἐρασμιωτέρα και ὀμιλητικωτέρα, ἐπέθηκε
τὸν δάκτυλον ἐπὶ φιάλης περιεχοῦσης φάρμακόν
τι, ἐφ' ἧς ήσαν γεγραμμένα τὰ δύο Μ. Μ. τοῦ ὀνό-
ματός της και εἶπε·

— Μαρκέλλα Μονφόρτ, τὸ ὄνομά μου.

— Τὸ ξέρεις καλά; ήρώτησε ζωηρῶς ή κυρία
Φαβρού.

— 'Αμ' πῶς; και ή μαμά εἶνε ΜΜ: Μαρία
Μονφόρτ. Πότε θά ἔλθῃ ή μαμά;

— Τοῦ χρόνου, ἀπεκρίθη ή φαρμακέμπορος,
ήτις διὰ τῆς μακρᾶς ταύτης ὑποσχέσεως κατώρ-
θωσε νά πείσῃ τήν μικράν νά ὑπομείνῃ. 'Ο πα-
τέρας σου ὀνομάζετο Μονφόρτ;

Τὸ κοράσιον ἀπέμεινεν ἀμηχανοῦν.

— Δὲν εἰξέρω, εἶπεν ή μαμά τὸν ἔλεγε Σίμο.

Αἱ ἀναμνήσεις αὐταί εἶχον ἀνέλθῃ αἴφνης εις
τήν μνήμην της. Τὰς ἐπανελάμβανε δὲ πλεονά-
κις, και καθ' ὅσον ἐμάνθανε νά σκέπτηται ὅσον
και νά ἐνθυμῆται, διηγῆθη διαφόρους περιπτώσεις,
ὧν ἔχνη εἶχον ἀπομείνῃ ἐν τῷ παιδικῷ αὐτῆς
πνευματι· ή δὲ κυρία Φαβρού συνέλεγεν αὐτάς
εὐλαθῶς και κατὰ μικρὸν τὰς ἀπεταμίευεν ἐν τῷ
μικρῷ σάκκῳ, ὅστις ήτο τὸ ληξιαρχικὸν βιβλίον
τῆς ἀτυχοῦς μικρᾶς ἀπολεσθείσης κόρης.

— Μικρὰ πράγματα εἶν' αὐτά, εἶπε πρὸς τήν
κυρίαν Ζαλίην, ἀλλὰ τίς οἶδε, ἴσως καμμιά
φορὰ θά τὴν βοηθήσουν νά εὑρῇ τὸν πατέρα της.

('Ακολουθεῖ).

Η ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Δ.

ΤΟ ΑΜΑΛΙΕΙΟΝ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ

[Συνέχεια 'Ιδε προηγ. φύλλον]

'Η έσωτερική ὑπηρεσία τοῦ καταστήματος τε-
λεῖται κατὰ κανόνας ἀναλλοιώτους και ἀκριβέ-
στατα τηρουμένους.

Τὴν 6^{ην} πρωινήν ὥραν κρούει τὸ ἐγερτήριον·
τὰ πρεσβύτερα τῶν κορασιῶν ἐγείρονται πρῶτα,
ἀκολουθοῦσι δὲ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν τὰ νεώτερα.
'Εγερθέντα τὰ κοράσια κατευθύνονται εις τοὺς
νιπτήρας, πλύνονται ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν βοηθοῦ,
μεθ' ὃ τακτοποιοῦσι τὰς κλῖνας τῶν αἱ πρεσβύ-
τεραι καθοδηγοῦσι τὰς μικροτέρας ἐν τῇ οἰκιακῇ
ταύτῃ ἐργασίᾳ, οὐ μὴν ἀλλὰ και πάσῃ ἄλλῃ
συναρῇ. Τὴν 7 1/2 ὥραν τὸ πᾶν εἶνε ἤδη ἔτοι-
μον· τὰ κοράσια κατέρχονται τότε εις τὸ προσευ-

χητήριον ἔνθα τελείται ἡ κοινή καὶ πρώτη προσευχή, ἐπικαλούμενης τῆς ἀρωγῆς τοῦ Ὑψίστου πῶς εὐδοῦση τὰ ἔργα τῆς ἀρχομένης ἡμέρας. Ἀκολουθεῖ ἡ λήψις τοῦ καφφέ εἰς ὃν προστίθεται καὶ γάλα, ἐξαιρέτως διὰ τὰ εὐπαθέστερα τῶν κορασίων τὴν 8^{ην} ὥραν αἱ αἰθουσαι τῶν παραδόσεων πληροῦνται. Ἀρχονται πρῶτον τὰ γραμματικά μαθήματα διαρκούντα δὲ ἐπὶ δῶρον, ὑποχωροῦσι πρὸ τῶν ἐργοχειρῶν ἀρχομένων περὶ ὥραν 10^{ην}. Τὴν μεσημβρίαν παρὰ τέταρτον ὁ ὁ κώδων σημαίνει ἀπόλυσις· τὰ κοράσια εὐπρεπίζονται μικρὸν, μετ' ὃ τὴν μεσημβρίαν κἀθηνται εἰς τὸ γεῦμα. Ἐπακολουθεῖ δῶρος ἀνάπαυσις διαδεχομένη ὑπὸ τριώρου συνεχούς ἐργασίας ἀφιερουμένης εἰς τὰ ἐργόχειρα· τὸ δεῖπνον παρατίθεται τὴν 6. Μ. Μ. μετ' ὃ ἀκολουθεῖ μικρά τις ἀνάπαυσις. Παραθούσης τῆς τεταγμένης διὰ τὴν ἀνεσιν ὥρας, τὰ κοράσια ἀπέρχονται ὅπως προσευχηθῶσιν ἐν κοινῷ καὶ εὐχαριστήσωσι τῷ Θεῷ διὰ τὴν συντέλειαν τῶν ἔργων τῆς ἡμέρας· τὴν προσευχὴν διαδέχεται ἡ μελέτη τῶν μαθημάτων τῆς ἐπαύριον. Περί ὥραν 8^{ην} τὰ μικρότερα τῶν κορασίων ἀποσύρονται εἰς τοὺς κοιτῶνας ἐνῷ τὰ μέσης ἡλικίας παραμένουσιν ἄχρι τῆς 9^{ης}, ἄχρι τῆς 10^{ης} δὲ τὰ πρεσβύτατα, ἐφ' ὅσον αἱ ὥραι αὐταὶ δύνανται νὰ χρησιμοποιοῦνται πρὸς ἐργασίαν. Πέρα τῆς 10^{ης} τὸ πᾶν ἡρεμεῖ.

Ὁ κύκλος τῶν μαθημάτων, τῶν ἐργοχειρῶν, καὶ ἐν γένει τῶν ἐν τῷ καταστήματι διδαγμάτων διεγράφη ἐπὶ τῷ ὠρισμένῳ σκοπῷ τοῦ ἀναδείξει τὴν ὄρανήν καὶ πτωχὴν κόρην οἰκονόμον ἀρίστην, φιλόπονον, διευθύνητριαν οἰκογενεῖας εἰδυῖαν τὰς ἐσωτερικὰς ἀνάγκας τοῦ οἴκου καὶ ἱκανὴν νὰ τὰς θεραπεύῃ. Τοιαῦται ἀρχαὶ ἐκράτησαν ἐν τῷ καθορισμῷ τῆς ὅλης διδασκαλίας καὶ τῆς ἄλλης διὰ τῶν χειρῶν ἐργασίας. Σημειῶν τὰς ἐντυπώσεις μου ἐκ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ ὄρανοτροφείου Χατζῆ Κώστα παρετήρουν, προκειμένου περὶ γραμματικῆς διδασκαλίας, ὅτι τὸ κατὰστημα παρασκευάζει ἐργάτας καὶ οὐχὶ ἐπιστήμονας· κατ' ἀναλογίαν ταῦτ' ἰσχύει καὶ ἡδῆ. Ἐν τῷ Ἀμαλιεῖ ὑπάρχουσι τέσσαρες διακεκριμέναι τάξεις μαθημάτων· ἡ τοῦ νηπιαγωγείου, ἡ τοῦ πρώτου προκαταρκτικοῦ τμήματος, ἡ τοῦ δευτέρου προκαταρκτικοῦ, καὶ τελευταία ἡ τῶν στοιχειωδῶν Ἑλληνικῶν καὶ γενικῶν μαθημάτων. Τὰ κοράσια διδάσκονται ἐν αὐταῖς τὴν ἀπαιστον ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν, τὰ ἀναγκαιότερα τῆς πρακτικῆς ἀριθμητικῆς, συνοπτικῆν γεωγραφίαν καὶ ἱστορίαν. Κατήχησιν καὶ ἱερὰν ἱστορίαν, ἅμα δὲ καὶ τὸν τρόπον τοῦ τηρεῖν κανονικῶς καὶ εὐχερῶς τὰ καθημερινὰ βιβλία τῶν δαπανῶν τῆς οἰκογενεῖας· τῆς πατρίου γλώσσης ἡ διδασκαλία χωρεῖ καὶ μικρὸν πέραν τῆς διδασκομένης εἰς τὴν πρώτην τοῦ Ἑλληνικοῦ καθιστώσα τὴν μαθητρίαν ἱκανὴν νὰ κατανοῇ ἄριστα νὰ γράφῃ δὲ ἐπαρκῶς καὶ ἄνευ ἀνορθογραφῶν, ἢ τοῦλάχιστον ἀσυγχωρή-

των, τὴν γλώσσαν. Τὰ κοράσια ἐλαύνει ἀξίεπαινον αἶσθημα φιλομαθείας· διὰ τῆς ἀναγνώσεως ὀλιγίστων ἐκλεκτῶν καὶ καταλλήλων βιβλίων, προσιτῶν ἀνωτέρω ἀδεία, ἀντλοῦσι ποικίλας στοιχειώδεις γνώσεις φυσικῆς, χημείας, βοτανικῆς, ὀρυκτολογίας, ἀστρονομίας. Βεβαίως τὰ κοράσια τοῦ Ἀμαλιεῖου γραμματικῶς καὶ ἐγκυκλοπαιδικῶς εἰσὶ κάλλιον κατηρητισμένα πολλῶν ἄλλων διδασκομένων εἰς δημόσια σχολεῖα ἐν τάξεσιν ἀντιστοίχοις, ὑπερτεροῦσι δὲ ἀσυγκρίτως κατὰ τὰς γνώσεις τῶν ἐφήθων τοῦ ὄρανοτροφείου Χατζῆ Κώστα. Τοῦτο κείται μᾶλλον εἰς τὸ ἐξουούστερον καὶ φιλομαθέστερον τῆς γυναικὸς ἢ εἰς τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας καὶ τὸν ζῆλον τοῦ διδασκάλου.

Ἡ σωματικὴ τροφή δὲν ὑστερεῖ πικρῶς τῆς πνευματικῆς διὰ τὸ ὑγιὲς αὐτῆς καὶ τὸ ἄφθονον. Τὰ κοράσια τρώγουσι δις τῆς ἡμέρας, ἐξαιρέσει τοῦ πρωίνου καφφέ· τὸ κρέας εἶνε ἡ πρωτίστη καὶ ἀναπόφευκτος τροφή, παρατιθέμενον τακτικῶς ἐκάστην μεσημβρίαν ἐν ἐνὶ ἐπαρκεστάτῳ καὶ ἐπιμελεημένῳ ἐδέσματι. Αἱ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διατεταγμέναι νηστεῖαι φυλάσσονται ἀκριβέστατα, τῆς ἐξαιρέσεως ἐπιτρεπομένης καὶ ἐπιβαλλομένης ἐν περιπτώσει ἀσθενείας, ἀνάρρωσεως, ἢ ἄλλης ἀδυναμίας. Καρπῶν χρῆσις γίνεται μετρία, ὁ δὲ ὄνος, τῶν νήσων συνήθως καὶ ἀρρήτινωτος, οὐδέποτε ἐλλείπει ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κορασίων. Ἐκτὸς τοῦ κρέατος καὶ τοῦ ἄρτου τ' ἄλλα εἶδη τῆς καθημερινῆς ἀναλώσεως προμηθεύονται κατὰ μεγάλας ποσότητας, πολλὰς δὲ καὶ ἀπὸ Εὐρωπαϊκῶν κέντρων ἀπ' εὐθείας. Ἐν ταῖς ἀποθήκαις τοῦ καταστήματος εὐρηται πάντοτε ἐπαρκεστάτη ποσότης ὀρυζῆς, καφφέ, σακχάρους, βουτύρου, ἐλαίου καὶ λοιπῶν. Νέα κόρη ἐκ τῶν ἀνατραφειῶν ἐντὸς τοῦ ἀσύλου καὶ ἐκπληρουσῶν ἡδῆ τεταγμένην ἐν τῷ καταστήματι ὑπηρεσίαν κρατεῖ τὰς κλειδας τῆς ἀποθήκης καὶ τὰ βιβλία τῆς εἰσαγωγῆς καὶ δαπάνης τῶν εἰδῶν. Ἐπεσκέφθη τὴν ἀποθήκην καὶ ἐθαύμασα τὴν κρατοῦσαν ἀπανταχοῦ τάξιν καὶ καθαριότητα. Παραπλευρῶς ἀπλοῦται ἡ ἱματιοθήκη περιλαμβανούσα τὰς λινοστολὰς τῶν κορασίων κατατεταγμέναις ὑπ' ἀριθμοὺς εἰς κανονικὰ χωρίσματα ἐντὸς ξυλίνων σκελετῶν. Ἐκάστη κόρη κέκτηται ἐπαρκεστάτην λινοστολήν ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιτήρησιν ἰδίας ἱματιοφύλακος ἀνατραφείσης ἐπίσης ἐν τῷ καταστήματι καὶ ὑπηρετούσης ἐντὸς αὐτοῦ. Ἡ πληρεστάτη τάξις δύναται νὰ προταθῇ δικαίως ὡς ὑπόδειγμα μιμησεως καὶ διὰ τὸν εὐτακτότερον ὀργανισμένον οἶκον.

Τὸ ζήτημα τῆς ὑγιεινῆς καὶ πᾶν τὸ πρὸς αὐτὴν συναφὲς ἐπιμόνως καὶ πεφωτισμένως μελετήθη κατὰ τὰς ἐσχάτας αὐτοῦ λεπτομερείας ἐλύθη ἐν τῷ Ἀμαλιεῖοι κατὰ τρόπον ἀσφαλέστατον καὶ μεμαρτυρημένως ἐπιτυχῆ. Ἄς μοὶ ἐπιτραπῆ νὰ λεπτολογῆσω μικρὸν ἐπὶ τούτου

Τὸ ζήτημα τῆς ὑγιεινῆς ἀψησῶλησεν ἀνέκαθεν κυβερνήσεις καὶ σωματεῖα, πόσον δὲ ὑπῆρξε δικαία ἢ μέριμνα αὐτῆ δὲν εἶνε ἴσως ἀνάγκη νὰ σημειωθῇ. Ἐὰν ὁ κλινικός ἐπιδαψιλεύῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον πολυτίμους ὑπηρεσίας, ἀποδίδων εἰς τὸν ἀσθενῆ τὴν ἀπολεσθεῖσαν ὑγίειαν του, ὁ ὑγιεινολόγος δὲν εὐεργετῆ ὀλιγώτερον τὴν ἀνθρωπότητα ἐνδεικνύων προκαταβολικῶς τὰς νοσογεγεῖς ἐστίας καὶ διδάσκων τ' ἀσφαλῆ μέτρα πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ἀποτελεσμάτων. Τὸ Ἀμαλιεῖον εἶνε τὸ μόνον εὐεργετικὸν ἴδρυμα ἐν Ἑλλάδι, ἐν ᾧ ἡ ἐπιστήμη τῆς ὑγιεινῆς ἔτυχε πρακτικῆς ἐφαρμογῆς οὕτω ἐντελοῦς καὶ ἀκριβεστάτης, ὥστε οὐ μόνον ν' ἀποδείξῃ τὰ θετικὰ ἐκ τῆς τηρήσεώς της ἀγαθὰ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξοβελίσῃ τὰς συνηθεστέρας ἀδιαθεσίας καὶ καχεξίας τὰς παρατηρουμένας συνήθως ἐντὸς καταστήματος πολυανθρώπου περιλαμβανόντος· παιδία ἐπιβρέπη εἰς πάσας τῆς ἡλικίας τῶν τὰς εὐπαθείας. Ἀποδίδω φέρον τιμῆς εἰς τὰς προσπάθειαις τῶν διοικητικῶν συμβουλιῶν πάντων τῶν ἐν Ἀθήναις εὐεργετικῶν καταστημάτων ἢ λύσει ὅμως τοῦ προβλήματος τῆς «ὑγιεινῆς ἐν τοῖς καταστήμασιν» ἢ μᾶλλον ἢ πλήρης ἐπιτυχία τῆς «ἐφηρμοσμένης ὑγιεινῆς» ἐπεφυλάσσετο εἰς τὸ συμβούλιον τοῦ Ἀμαλιεῖου καὶ τὸν πολῦτιμον αὐτοῦ ἔφορον, ἢ συμπληθῆς τοῦ ὁποίου μέριμνα καὶ σπουδὴ πρὸς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν τύχην τῶν ὄρανων προῦκάλεσε τὰς σιωπηλὰς εὐλογίας τῶν δυναμένων νὰ ἐκτιμῆσωσι τὸ μέγεθος καὶ τὴν εὐγένειαν ταιαύτης ἀφοσιώσεως.

Ἄς ἐπιθεωρήσωμεν διὰ βραχείων τὴν κρατοῦσαν ἐν τῷ καταστήματι ὑγιεινήν. Δύναται νὰ διαιρηθῇ εἰς δύο κατηγορίας· τὴν ἀφορῶσαν τοὺς ἐνοικοῦντας πρῶτον καὶ τὴν τοῦ καταστήματος γενικώτερον καὶ εἰδικώτερον εἶτα. Ἐν τῇ πρώτῃ περιέχεται ἡ ἀρίστη δίαιτα τῆς ἀμυδρᾶ ἔννοια ἐδόθη ἡδῆ· ἡ δευτέρα ἄρχεται διὰ τῆς ἀπολύτου καθαριότητος· τὰ κοράσια ἀλλάσσουν δις τῆς ἐβδομάδος λινοστολήν, λούονται δις τῆς ἐβδομάδος τακτικῶς διὰ σάπωνος καὶ ὕδατος θερμοκρασίας καταλλήλου πρὸς τὴν ἐποχὴν· τὰ παλαιὰ τοῦ καταστήματος μαγειρεῖα μετετχηματίσθησαν εἰς πρόχειρον λουτρῶνα, ξύλινα ὑψηλὰ ἐμβάδες προφυλάσσουν ἀπὸ τοῦ ψύχους τῶν πλακῶν τοὺς πόδας, τὰ δὲ μεγαλείτερα τῶν κορασίων ἐπιμελοῦνται τῶν μικροτέρων ἀπομάσσοντα τὴν ὑγρασίαν καὶ διευθετοῦντα τὴν ὑγρὰν κόρην. Οὐδὲν κατὰστημα τῆς φύσεως τοῦ Ἀμαλιεῖου γνωρίζω ἐν Ἀθήναις ἔνθα τοιαύτη κατεβλήθη περὶ τὴν καθαριότητα σπουδῆ, ἐνῷ εἶνε γνωστὸν ἄφ' ἑτέρου ὅτι πλεῖστα τούτων πάσχουσι καὶ τὴν ἀσύγνωστον τῶν προχειροτάτων λουτηρῶν ἔλλειψιν. Κυρίως ὅμως εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῶν τῆς ὑγιεινῆς ὀρισμῶν, εἰς τὰς ἡμερησίας ἀπολυμάνσεις, καὶ ἰδιαίτατα εἰς τὸν ἀδιάκοπον δι' ἀεροφόρων ἀερισμῶν τῶν κοιτῶνων ὀφείλει τὸ Ἀμαλιεῖον τὴν ἐκτακτον, τὴν μοναδικὴν βελτίωσιν τῶν ὑγι-

εινῶν ὄρων. Ἡ διαρκὴς καθαριότης ἀπέβη πρῶτιστος σκοπὸς τῆς ὑπηρεσίας καὶ αὐτὴ ἐπετεύχθη διὰ μέσων ἐπιτηδείων, περὶ τὴν ἀκριβῆ τῶν ὁποίων ἐφαρμογὴν κατεβλήθη ἐκτακτος καὶ ἐνδελεχῆς προσοχῆ. Τὸ ἔδαφος τοῦ καταστήματος καθαρίζεται καθ' ἐβδομάδα· οἱ ὄχθοι κατακλύζονται δι' ὕδατος πλέον ἢ ἅπαξ τῆς ἡμέρας, οὐσίαι ἀπολυμαντικαὶ οἶον φανικὴ κόνις, θεϊκὸς σίδηρος, ἄσβεστος, ἀνθρακικὴ καὶ λιθάνθρακικὴ κόνις, καὶ εἴτι ἄλλο παραπλήσιον ῥίπτεται τακτικῶς ἐντὸς τῶν σωλήνων· οἱ τοῖχοι λευκαίνονται ἅπαξ τοῦ μηνὸς κατὰ τὴν θερινὴν ἐποχὴν, ἅπαξ δὲ κατὰ διμηνίαν τὰς ἄλλας ὥρας· τὸ σύστημα τῆς τοιαύτης καθαριότητος καὶ ἀδιαλείπτου ἀπολυμάνσεως τηρεῖται ἐν ὁμαλαῖς περιστάσεσιν. Ἐὰν ὅμως ἐνσκήψῃ ἐπιδημία τις τότε ἐντείνονται τὰ ἀπολυμαντικὰ μέτρα· τὸ ἔδαφος τοῦ νοσοκομείου καθαίρεται δι' ὕδατος περιέχοντος φανικὸν ὀξύ, οἱ τοῖχοι χρίονται ἐπιμελῶς, ἄσβεστος ὁ ἡμισθεσμένη τηρεῖται διαρκῶς εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ καταστήματος ἐτοίμη πρὸς χρησιμοποίησιν. Ἄλλ' ὁ ἄριστος καὶ σκοπιμώτατος τῶν νεωτερισμῶν εἶνε οἱ εἰς τοὺς κοιτῶνας ἀεραγωγοί, ἀναδευθέντες ἀληθῆ ἀλεξιτήρια κατὰ πάσης νόσου ἢ καχεξίας. Κύλινδροι ἐκ ψευδαργύρου 14^{ων} ὑφεκατομέτρων διάμετρον ἔχοντες, ἐποθετήθησαν ἐντὸς διανοιγείων εἰς τοὺς τοίχους καὶ τὰ παράθυρα ὁπῶν τὸ σχῆμα τοῦ ἀεροφόρου εἶνε παραπλήσιον πρὸς κεφαλαῖον Ζ, ἢ κατωτέρα κυκλικὴ ἄκρα τοῦ ὁποίου εὐρηται ἐντὸς τῆς ἀτμοσφαιρας τοῦ κοιτῶνος, ἐνῷ ἡ ἀνωτέρα διατελεῖ εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν πρὸς τὴν ὑπαίθριον· ὁ ἀήρ τοῦ κοιτῶνος θερμαινόμενος ὑψοῦται ἐξερχόμενος διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ χάσματος, ἐνῷ ὁ καθαρὸς τῆς ἀτμοσφαιρας ὀρμῶν διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ χαλαρούμενος ἐκ τῆς σχηματιζομένης ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ ἀεροφόρου ἀμβλείας εἰσέρχεται ἡρέμα εἰς τὸν κοιτῶνα ἀντικαθιστῶν διαδοχικῶς τὰ διαφθάρεντα ὑπὸ τῆς ἀναπνοῆς ἀτμοσφαιρικὰ στρώματα. Τελείται οὕτω ἀδιάκοπος καὶ ἀκίνδυνος ἀερισμὸς τὸ εὐεργέτημα τοῦ ὁποίου ἀπέβη καταφανέστατον. Ἡ ἀτμοσφαῖρα τῶν κοιτῶνων ἀνανεουμένη διαρκῶς παραμένει ἢ αὐτὴ πάντοτε, εὐκρατῆς, ἄσμος, καθαρὰ, ἐλαφρά, μετὰ τὰ ἀναλογούντα εἰς τὴν ζωὴν στοιχεῖα. Ἐκτὸς τῶν ἀεροφόρων ἕτερος τρόπος ὑποδεστέρου ἀερισμοῦ εἶνε τὰ μεταξὺ τοῦ δαπέδου καὶ τῆς θύρας τῶν κοιτῶνων ἀριέμενα σκοπίμως κενὰ 2—3 ὑφεκατομέτρων. Ἐὰν συμπερὶ κατὰ τοὺς χειμερινῶν μηνῶν τὸ ψῦχος νὰ κρίνηται ὑπερβαλλόντως ὀρμῶν, τότε φράσσεται δι' ἀκτινοειδῶν πωμάτων ἀριθμὸς τις ἀεροφόρων, μετριαζομένης οὕτω τῆς ὀρμῆς τοῦ ρεύματος διὰ τοῦ τεθέντος πώματος ἀφ' οὗ, ὡς ἐκ τῆς κατασκευῆς του, εἰσχωρεῖ πάλιν ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος ὁ καθαρὸς ἀτμοσφαιρικὸς ἀήρ. Ἔτερον εὐεργέτημα πρὸς τὰ πολλὰ καὶ ἀποδοειγμένα εἶνε ὅτι ἡ ἀγορὰ καὶ ἡ τοποθέτησις

εις τὰ παράθυρα κοινού ἀεραγωγού, δυναμένου νὰ ὀνομασθῆ «ἀλεξινόστον» δὲν ὑπερβαίνει τὰς 10—12 δραχμάς.

Κατὰ τὰς βεβαιώσεις τοῦ ἀρμοδίου προσωπικοῦ ἡ ἀτμοσφαῖρα τῶν κοιτῶνων τοῦ Ἀμαλίου μετὰ ὀκτώρων ἐν αὐτοῖς ἀνάπτυσιν τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα προσώπων οὐδεμίαν κατὰ τὴν προῖαν παρουσιάζει διαφορὰν τῆς ἀτμοσφαιρᾶς ἄλλων δωμάτων κοινωνούντων ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ ὑπαίθρου. Τοῦτο εἶνε πλεονέκτημα ἄξιον τῆς προσοχῆς τῆς τε Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἰδιωτῶν οἱ ἀναμιμητῶν τοῦ μαθητικοῦ βίου ὅτε ἐντὸς τῶν σχολικῶν αἰθουσῶν οἱ παῖδες ἀνεπνεύμεν, ἀναπνεύσει δ' εἰσέτι, ὀλεθριώτατα μιάσματα, θὰ ἐκτιμῆσθωσιν ἀκριβέστερον τὸν εὐτυχή καὶ ἀπλούστατον νεωτερισμὸν τὸν προλαμβάνοντα πλείστας καχεξίας, ὑφ' ὧν ταλαιπωρεῖται ἡ νεότης καὶ πᾶσαι ἐν γένει αἱ ἡλικίαι· οὐδὲν λέγομεν περὶ τῶν στρατῶνων ἔνθα τὰ τέκνα ἡμῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ ποτιζῶνται ἄζωτον μικρὸν διακρίνον τοῦ δηλητηρίου· περὶ φυλακῶν οὐδὲ λόγος ἐπιτρέπεται...

Τῶν κορασιῶν ἡ ἐνδυσμασία εἶνε ὁμοιόχρωμος καὶ ὁμοιόσημος, ἡ αὐτὴ δὲ καθ' ἀπάσας τὰς ὥρας τοῦ ἔτους· κατὰ τὸν χειμῶνα μόνον παρέχεται τοῖς κορασίαις βαρύτερον τι ἐνδύμα. Ἡ ἐξωτερικὴ τῶν κορασιῶν περιβολὴ ἀπαρτίζεται ἐκ λινοβαμβάκου ἐσθῆτος φαιᾶς μᾶλλον μετὰ περικαιμιῶν λευκοῦ καὶ ἐμπροσθῆλας εὐστόχως κεκομμένων ἀπάντων καὶ βραχέων· τὸ περιπόδι εἶνε λευκὰ πλεκόμενα ὑπ' αὐτῶν τῶν μαθητριῶν, αἱ δὲ ἐμβάδες ἀπλούσταται ἐκ δέρματος κοινού. Ἡ λιτότης καὶ ἡ ἀπλότης ἀποτελοῦσιν ἴδιον γνώρισμα τοῦ καταστήματος· αἱ κλῖναι τῶν κορασιῶν εἰσὶν ἀπλουστάτης κατασκευῆς, ἀλλ' ἡ καθαριότης, στίλβουσα ἀπανταχοῦ, ἀναπληροῖ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν τέχνην αἱ κλινιστρωμῆναι πληροῦνται διὰ χόρτου, τὰ δὲ σκεπάσματα εἰσὶ τὰ συνήθη ἀλλὰ καθαρῶτα. Ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἐκάστης κλίνης ἀναρτᾶται πῆρα περιέχουσα τὰ κτένικα τῆς κόρης, εἰς ἕκαστον δὲ κοιτῶνα ἐπιφαίνεται τῆς Παναγίας ἡ εἰκὼν μετὰ λυχνίας ἀναπτομένης τὴν νύκτα. Ἐκάστης αἰθούσης προῖσταται εἰδικὴ βοήθης ἐντεταλμένη τὴν ἐπαγρύπνησιν τῶν καθευδουσῶν, εὐχερεστάτην ἄλλως, καθ' ὅσον ἐκάστη κόρη μεγαλύτερας ὀπωσον ἡλικίας ἔχει ὑπὸ τὴν ἄμεινον αὐτῆς προσοχὴν καὶ ἀντίληψιν ἐτέραν μικροτέρας ἡλικίας δι' ἣν εἶνε ὑπεύθυνος ὁ δεσμός οὗτος παράγει οἴοντι σχέσιν τυραννῆς μητρὸς πρὸς τὸ τέκνον· ἐν τῇ τραπέζῃ ἡ μικροτέρα κόρη παρακῆται τῇ προϊσταμένῃ, ὅς εἰπεῖν τῇ μητρὶ τῆς. Ἡ πρεσβυτέρα τὴν ἡλικίαν ἐφορεῖ διαρκῶς τὴν μικροτέραν· προσέχει ἐπὶ τοῦ ὕπνου τῆς, καὶ κατὰ τὰς ὥρας τοῦ φαγητοῦ καὶ τῆς ἀναψυχῆς τὴν λούει, τὴν περιποιεῖται, εἶνε ὑπεύθυνος διὰ τὰς ἀθῶνας τῆς παραλείψεις, διὰ τὰς παιδικὰς τῆς ἀτελείας, διὰ τὰ ἐνδύματά τῆς, διὰ τὴν ἐκμάθησιν τοῦ μαθήματος καὶ τοῦ

ἐργογαίρου τῆς· ἡ μικροτέρα ὑπέκει προθύμως καὶ εὐγνωμόνως συνάπτει εἰδὸς τι ἀδελφικοῦ δεσμοῦ καὶ ἐξάρτησις εὐάρεστος πληροῦσα χαρᾶς τὴν ἀγρυπνοῦσαν καὶ τὴν ὑπνοοῦσαν· τὸ αἰσθημα τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης, ὁ εὐγενὴς πόθος τοῦ παρασχεῖν ὑπηρεσίας πρὸς τὰς ἀσθενεστέραις, συνείδησις ἀπεριόριστος καθήκοντος, σεβασμοῦ, καὶ φιλοστοργίας αὐτόχροσμα υἱικῆς θάλλει ἀκμαίως ἐντὸς τοῦ ἀσύλου, ἡ δὲ ἐν αὐτῷ εἰσαγωγὴ καὶ ἀνατροπὴ δύναται, ὑπὸ τινι ἔποψιν, νὰ θεωρηθῆ ὡς μετριάζοντα ἰσχυρῶς τὴν ἐνσκήψασαν συμφορὰν τῆς ὄρφανίας. Τοσοῦτω μέγα πρέπει νὰ κριθῆ τὸ εὐεργέτημα τῆς ἐν τῷ ἀσύλῳ παραδοχῆς.

Ἡ εἰσαγωγὴ ὅμως δὲν εἶνε ἀτυχῶς οὔτε εὐκολος οὔτε πάντοτε κατορθωτὴ· πρέπει νὰ ὑπάρχη χώρος διαθέσιμος, πρέπει νὰ συντρέχωσιν αἱ διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὄρφανῆς περιστάσεις, πρέπει νὰ προηγηθῶσι προεἰσαγωγικαὶ τινες διατυπώσεις. Ἡ λύπη ἦν βεβαίως θὰ δοκιμάζωσι τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου ὀφέποτε ἀναγκάζονται νὰ φράσωσι τὰ ὦτα εἰς τὴν ἐπικλητικὴν φωνὴν τῶν αἰτούντων, ἀναγκάζόμενα ν' ἀρνῶνται ἔνεκα ἀνεπαρκείας μέσων, φαίνεται μοι μία τῶν βαρύτερων θυσιῶν εἰς αὐτὴν εὐγενῶς ὑποβάλλονται αἱ φιλόανθρωποι ψυχαί, καθ' ὅσον εἶνε ὑπερβαλλόντως μικρὸν ν' ἀρνηθῆσι τὴν εἰς τοὺς ἀτυχεῖς, καὶ ἀρνούμενος νὰ πάσχη διότι ἠναγκάσθη ν' ἀρνηθῆ. Ἐὰν ἤρκει μόνον ἡ ἀγαθὴ πρόθεσις τοῦ ἀτόμου ὅπως ἀπομάξῃ τὸ δάκρυον τῆς δυστυχίας, ἐὰν ὁ εἰλικρινὴς συμμερισμὸς τοῦ πόνου τοῦ ἄλλου, οἱ θερμοὶ λόγοι τῆς παραμυθίας, τὸ ἀνυποκρίτως ἐπιδεικνύμενον ἐνδιαφέρον ἤρκειον νὰ ἐπουλώσωσιν ὀδυνηρὰ τραύματα λυμινόμενα τὸ κοινωνικὸν σῶμα, βεβαίως τὰ δεινὰ τῆς ἀνθρωπότητος θὰ ἦσαν ὀλιγώτερα, συνεχεστέραι δὲ ἡ χαρὰ τῶν ἀξιουμένων νὰ προλαμβάνωσιν ἡ μετριάζωσι τὰς θλίψεις καὶ τὴν ἀπόγνωσιν τῶν θυμάτων τῆς κακοδομιᾶς· ἡ προθυμία ὅμως τοῦ πνεύματος οὐδέποτε ἤρκεισε μόνῃ· ἀπαιτεῖται καὶ τι πλέον ταύτης· ἀπαιτοῦνται τὰ μέσα, ὁ αἰῶνας οὗτος καὶ παντοδύναμος μοχλὸς πάσης κινήσεως καὶ παντὸς ἔργου· τὰ μέσα, ἡ ἀπορία τῶν ὁποίων συντρέβουσα τὸν πένητα ἐν τῇ ἐπιμύχῃ πάλῃ τοῦ ἀβιώτου βίου, πικραίνει καὶ τὸν εὐπορον ἄτε δὴ περιορίζουσα τὰς φιλανθρωπικὰς διαθέσεις του καὶ παρακωλύουσα τὴν εὐρυτέραν ἐφαρμογὴν σχεδίων εὐγενῶν ἀναστελλομένων πρὸ τῆς ἀδυσωπῆτος τῶν μέσων ἀνεπαρκείας...

Ὅροι ἀπαράβατοι τῆς ἐν τῷ καταστήματι ἀποδοχῆς τῶν κορασιῶν εἶνε ἡ πατρόθεν καὶ μητρόθεν ὄρφανία καὶ ἡλικία ἀπὸ 7—10 ἐτῶν. Τὸ εἰδικὸν ἄρθρον τὸ καθορίζον τὸν τρόπον τῆς εἰσαγωγῆς ὑπέστη ποικίλας ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς ψηφίσεως του μεταρρυθμίσεις, καὶ τοῦτο εἶνε εὐνόητον, καθ' ὅσον ἡ πείρα πολλὰ ἐδίδαξεν ἔκτοτε,

αἱ δὲ ἀνάγκαι ἠξήσαν μετὰ τῶν δυσχερειῶν. Εἰς τὴν διοικουσαν ἐπιτροπὴν ἐπετραπή νὰ παραδεχθῆ εἰς τὸ ὄρφανοτροφεῖον καὶ μόνον τὰ πατρόθεν ἢ μητρόθεν ὄρφανὰ ἐπὶ μηνιαία καταβολὴ 35 δραχμῶν ὑπὸ συγγενῶν εἴτε ἄλλων, καὶ εἰσφορὰ δικασίων πενήτηντα δρ. ἐπ' ἀπαξ λόγῳ ἐγκαταστάσεως. Εἰσαγομῆνης τῆς καινοτομίας ταύτης ἐλήφθη ὑπ' ὄψει καὶ ἡ πιθανότης τῆς βαθμιαίας ἀλλοιώσεως τῆς εἰδικῆς τοῦ ἀσύλου ἀποστολῆς καὶ τῆς φύσεως, ἐπ' ᾧ καὶ ῥητῶς ἐθεσπίσθη ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ τροφείαις εἰσαγομῆνων κορασιῶν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται νὰ ἦνε ἀνώτερος τοῦ ἐνὸς πρὸς δέκα. Τὸ εὐστοχον τῆς διατάξεως ταύτης εἶνε προφανές· τοῦ χρόνου προϊόντος ἡδύνατο πᾶσαι αἱ διαθέσιμαί θέσεις νὰ καταληφθῶσιν ὑπὸ κορασιῶν οἱ συγγενεῖς τῶν ὁποίων ἡδύνατο νὰ καταβάλλωσι τροφεία καὶ δίδακτρα, οὕτω δὲ θὰ ἠδικούντο τὰ ἐνδοεστια καὶ πάντῃ ἄπορα ὄρφανὰ ὑπὲρ ὧν καὶ κυρίως ἐθεμελιώθη τὸ ἴδρυμα. Οἱ ἄριστοι οὗτοι ἐν τοῦτοις καὶ τοι πρότερον τροποποιηθέντες ὑπεβλήθησαν μεταγενεστέρως εἰς προσθέτους τροποποιήσεις· ἐν τῇ γενικῇ συνελεύσει τῆς 21^{ης} Νοεμβρίου 1882, ἥτις διαμενεῖ ἀξιωματικῶν καθ' ὅσον κατ' αὐτὴν ἐπετελέσθη ἔργον βραδυνάτης δικαιοσύνης, ἀποδοθέντος εἰς τὸ κατάστημα τοῦ ἀρχικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, κατὰ τὴν συνέλευσιν τοῦ ἔτους ἐκείνου εἰσηγούμενης τῆς κυρίας προέδρου ἡ ὀλομέλεια ἀπεφάνητο ὅτι ἀντὶ τῶν πρώτων 35 δραχμῶν τῶν καταβαλλομένων μηνιαίως διὰ τροφεία τῶν ὑποτρόφων ἐν τῷ καταστήματι ὅσον νὰ καταβάλλωνται ἐφεξῆς δραχμαὶ νέαι 40, αἱ δὲ καταβολαὶ τῶν μελῶν καὶ αἱ τῆς πρώτης τῶν κορασιῶν ἐγκαταστάσεως νὰ τελῶνται εἰς νέας δραχμάς· ἀλλ' ἡ σπουδαιότερα τροποποίησις ἦν ἡ ψηφισθεῖσα ὡς πρὸς τὴν ἀναλογία τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ὑποτρόφων κορασιῶν πρὸς τὰ ὄρφα εἰσαγόμενα ὄρφανὰ· εἶδομεν ὅτι ἡ ἀναλογία αὕτη εἶχεν ὡς 1 πρὸς 10, οὕτω δ' ἐκρίνετο παρουσιάζουσα ἀποχρώσας ἐγγυήσεις ὑπὲρ τῆς διασώσεως τοῦ ἀρχικοῦ καὶ διαρκούς τοῦ καταστήματος σκοποῦ· σοφώτεραι ὅμως σκέψεις ὑπὸ τῆς πείρας ἐνδειχθεῖσαι ὑπεργόρευσαν τὴν μεταβολὴν καὶ τῆς διατάξεως ταύτης ἐπ' ὠφελεία τῶν πενήτων ἐπ' ᾧ καὶ κοινὴ ψήφῳ ἡ γενικὴ συνέλευσις ἀποδεχθεῖσα τὴν πρότασιν τῆς κυρίας προέδρου ἐθεσπίσατο ὅπως ἐφεξῆς ἡ ἀναλογία τῶν ἐπὶ τροφείαις καὶ διδάκτραις εἰσαγομῆνων εἰς τὸ Ἀμαλίου κορασιῶν ἦ ὡς 1 πρὸς 15 ἀντὶ τῶν πρώτων 10, προτιμωμένων καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τῶν ἀπορωτέρων ἐκ τῶν κορασιῶν. Αἱ ψηφισθεῖσαι μεταρρυθμίσεις ὑποβλήθησιν εἰς τὴν κατὰ νόμον ἐπιδοκιμασίαν τῆς Κυβερνήσεως ἔτυχον τῆς ἐγκρίσεως αὐτῆς.

Ἐννοεῖται ὅτι δὲν σκοποῦμεν, οὐδ' εἶνε δυνατόν, ν' ἀναγράψωμεν ἐνταῦθα τὸ καταστατικὸν καὶ πάσας τὰς λεπτομερεῖας τὰς ἀφορώσας τὸ

κατάστημα, περὶ ὧν εὐφρόμως πάντοτε θὰ ἐλάλει τις. Ἦδυνάμεθα νὰ περιγράψωμεν μετ' ἀκριβολογίας λόγου χάριν, τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν, νὰ μνημονεύσωμεν ἐπὶ παραδείγματι τοῦ πλυντηρίου τοῦ καταστήματος, ὅπερ διασκευασθῆν μηχανικῶς ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ διακεκριμένου διευθυντοῦ τῶν ἐργοστασιῶν τῶν μεταλλουργειῶν τοῦ Λαυρείου, ἀπέβη ἐπιτηδεύτατον πρὸς τὸν σκοπὸν, ἱκανοποιῶν τὰς ἀνάγκας τῆς καθαριότητος· ὅταν τις μάθῃ ὅτι ὁ παραδιδόμενος ἐβδομαδιαίως πρὸς πλύσιν λευκὸς βουχισμὸς τῶν κορασιῶν καὶ τοῦ προσωπικοῦ συμποσῶται εἰς 3,000 τεμάχια, θὰ ἐννοήσῃ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τινος ἀσημάντου ἢ ἀναξίου λόγου, καθ' ὅσον τρισχίλια τεμάχια καθαριζόμενα καὶ ἐτοιμαζόμενα ἐβδομαδιαίως εἶνε τι ἄξιον ἂν οὐχὶ τῆς ἐκπλήξεως τοῦλάχιστον τῆς προσοχῆς, λαμβανομένου ὑπ' ὄψει ὅτι ζῶμεν ἐν Ἑλλάδι, καὶ ὅτι δὲν ἔχομεν ἄφθονα τὰ μέσα οὐδὲ τοὺς εἰδικούς ἀνθρώπους ὅπως ἀλλάξωσι. Καὶ περὶ ἱκανῶν ἄλλων ἡδύνατο προσεῖν νὰ δοθῆ εὐρύτερα εἰδήσις. Ἐκ τῶν παρατεθέντων ὁμοῦς ἐκρινεν ἴσως ὁ ἀναγνώστης τὰ περὶ τοῦ καταστήματος, ἡ δὲ παράλειψις κεφαλαίων τινῶν ἢ λεπτομερειῶν ἐλπίζομεν ὅτι δὲν παραμορφῶναι τὴν ὅλην τοῦ καταστήματος εἰκόνα, ἣν διὰ βραχέων καὶ ἀτελῶς ἐπειράθημεν νὰ χαράξωμεν.

(Ἔπεται τὸ τέλος).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΠΑΡΑΝΕΑΝ

ΕΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚῃ ΧΩΡᾷ

ΕΞ ΟΛΟΠΟΡΙΚῶΝ ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΝ

Β'

Γάβροβον - Τύρνοβον.

Ἐν τῇ ὑπαρξί. — Ἡ ὁδὸς μέχρι Γαβρόβου. — Τὸ Γάβροβον. — Ὁ Τσολὰκ Πεχλιβάν. Εἰς ἄλλος Τούρκος καὶ εἰς ἄλλος Πεχλιβάν. — Τσάρεβο - λειβά. — Δρένοβο. — Τύρνοβον. Ἀποψὲς τῆς πόλεως. — Ἀρβανιτοχώρι. — Τὸ τουρκικὸν πνεῦμα. — Ἑλληνικοῦ πνεύματος ἐπίδρασις. — Ἐκλεκτὴ Βουλγάρων κοινωνία. — Ἀρκετικὸν ὄριον. Θεολογικὴ Σχολή. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐν αὐτῇ.

Ἡ ὁδὸς ἀπὸ τοῦ μέρους τούτου δὲν εἶνε τόσον ἐπιμελετημένη ἢ ἀμαξίτος, ἐὰν ὑπῆρξεν, εἶνε κατεστραμμένη πλέον, οἱ ἐλιγμοὶ εἶνε ἰσοτροπώτεροι, ἀλλ' ἡ κλιτὸς εἶνε ἡπιωτέρα, τὸ πανόραμα περίξ θελκτικώτερον καὶ ἐν γένει κατέρχεται τις μετὰ μείζονος γλυκυθυμίας, διότι κατέρχεται πρῶτον, καὶ διότι ἔχει ὀπωσθήποτε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ τέλος τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὀδυσσεΐας. Καὶ ἤδη εἴμεθα εἰς τὴν ὑπώρειαν. Ἀγροικία τις ἐν τῇ καὶ ὁ σταθμὸς τῆς ὀροφυλακῆς παρέχει τὸ πρῶτον ἄστυλον. Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ διαβατηρίου καὶ τὴν ἐρευναν τῶν ἀποσκευῶν σὰς δίδουσι καιρὸν ὅπως ἀναλάβητε δυνάμεις. Ὁ

ἀρχηγός της ὀροφυλακῆς δὲν εἶνε πλέον τόσον αὐστηρός ὡς κατ' ἀρχάς ἐφάνη. Ἐκεῖνος ὅστις εἶχε σᾶς προσαγορεύσει ἐν ἀρχῇ τόσον βλοσυρῶς καὶ ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τοῦ ὁποίου ἐνομιζέτε ὅτι ἀνακαλύπτει τὸν ἀρχηγὸν συμμορίας ἢ τοῦλάχιστον τὸν φοβερὸν τοῦ βουνοῦ φρούραρχον σᾶς ὀμιλεῖ τώρα διὰ τοῦ «Κύριε», σᾶς προσφέρει πῦρ ὅπως ἀνάψητε τὸ σιγάρον σας, ὀμιλεῖ μετ' εὐλαθείας περὶ τῶν ληστῶν, «οἱ ὅποιοι εὐτυχῶς εἰς αὐτὰ τὰ μέρη δὲν ὑπάρχουν» καὶ σᾶς δίδει τέλος νὰ ἐννοήσητε ὅτι παρετήρησεν εἰς τὸ βάθος τοῦ μαρσιπίου σας φυσίγρια πολυκρότου, τὰ ὅποια μολονότι ἀπηγορευμένα, ἀλλὰ δὲν τὰ ἐθίξε, διότι δὲν ἔχετε πολύκροτον.

— Καὶ ἂν εἶχα;

— Μὰ ξεύρω κ' ἐγώ, δὲν πρέπει νὰ ἔχητε. Εἶνε, βλέπεις, ἀπηγορευμένον.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ μικρὸς ἐκεῖνος ὁδηγὸς ἐπωφελείται τὴν εὐκαιρίαν ὅπως τονίση τὰς δυνάμεις τοῦ δι' ἰσχυρᾶς δόσεως βραχῆς, καὶ τότε πλέον ἐξηγεῖται ὅλην ἐκείνην τὴν πεποιθήσιν, μετ' ἧς ὁ πατὴρ αὐτοῦ σᾶς τὸν συνίστα. Εἰς τόπον ὅπου ὁ ἀνὴρ ἐκτιμάται ἔτι ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς βραχῆς ἢ καταναλίσκει, ὁ μικρὸς αὐτὸς διάβολος δὲν δύναται νὰ εἶνε ἢ τέλειος ἀνὴρ ἤδη.

Ἡ ὁδὸς ἀπὸ τῆς ὑπαιρέας μέχρι τοῦ Γαθρόβου οὐδὲν ἐκτακτὸν παρουσιάζει. Εἶνε αὐτῶν ἐλικοειδῆς, ἐκατέρωθεν τοῦ ὁποίου ἀναδύουσι γλοσσεραὶ καὶ καταφύτοι παραφυάδες τοῦ Αἴμου καὶ εἰς τὸ βάθος ἄρχεται ἤδη νὰ σχηματίζεται ὁ Γιάντρας παραλλήλως τῆς ὁδοῦ παραλαμβάνων τὰ ἀπὸ τῶν διαφόρων κοιλάδων ἀναβλύζοντα ὕδατα. Χωρικός τις ἀπαντῶν σᾶς ὑπενθυμίζει διὰ τοῦ χαιρετισμοῦ ὅτι εἶνε μετὰ μεσημβρίαν, γυναῖκες ἐφιπποῦν ὡς τὸ φύλον μόλις ὑποπτύεται ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἰπέπυον, ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰ χωρία των, τὰ ὅποια διακρίνει τις μακρόθεν μεταξὺ τῶν ἐξοχῶν τοῦ ὄρους ἐκ τοῦ ἀναθρώσκοντος καπνοῦ. Μετὰ μίας καὶ ἡμισείας ὥρας ὁδὸν εἰσθε τέλος ἐν Γαθρόβῳ.

Ἡ πόλις Γαθρόβου εἶνε ἡ πρώτη ἀπαντῶσα ἀπὸ τοῦ Αἴμου πόλις. Ὁρεινὴ καὶ αὕτη κείται ἐντὸς προεκβολῆς τοῦ αὐτῶνος, ἐν διηλθῆ τις ἀπὸ τῆς ὑπαιρέας, μικρὸν ἀνοιγόμενον, διαρρομένη κατὰ μέσον ὑπὸ ποταμοῦ, ζευγνυμένου διὰ δύο γεφυρῶν. Ἡ ἑτέρα τούτων ἢ καὶ στερεωτέρα ἐκτίσθη ἀν' ἐνὸς παρασήμου χορηγηθέντος ὑπὸ τοῦ Μιδοχάτ-πασσᾶ εἰς τὸν πλουσιώτερον τῶν κατοίκων. Ὁ τελευταῖος γογγύζει σήμερον κατὰ τοῦ ὀθωμανοῦ σατράπου, ἀλλ' οἱ κάτοικοι δὲν παύουσι νὰ θεωρῶσιν εὐεργέτας ἀμφοτέρους. Αἱ οἰκίαι εἰσὶ τὸ πλεῖστον διώροφοι καλυπτόμεναι ὑπὸ μελανῶν πλακῶν ἀντὶ κεράμων, ἢ δὲ μητρόπολις αὐτῆς μία τῶν μεγαλοπρεπεστάτων ἐκκλησιῶν τῆς Βουλγαρίας. Ἐχει τὴν ἀγορὰν αὐτῆς κατὰ μῆκος τῆς κυριώτερας ἀρτηρίας, ἧτις διέρχεται τὴν πόλιν, μικρὰν τινὰ βιομηχανίαν σειρητίων καὶ μαλ-

λίων ὑφασμάτων, εἰς ἣν οὐκ ὀλίγον συντελεῖ καὶ ὁ διαρρέων ποταμὸς, καὶ ζωνρότητα τινὰ ἐμπορικὴν ἐνεκα τῶν συγκοινωνιῶν αὐτῆς πρὸς τὰ χωρία τοῦ βουνοῦ. Οἱ Τούρκοι μολονότι διαβατικοὶ δὲν εἶνε σπάνιοι, ἀλλ' εἰς Ἑλλάδα εἶνε ὁπωσδήποτε φαινόμενον. Ἐντεῦθεν τὸ αἶσθημα τοῦ μισελληνισμοῦ εἶνε χαλαρότερον ἐνταῦθα, ἴσως δὲ καὶ ἄγνωστον, ὁ δὲ φανατισμὸς περὶ τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, ὅπερ εἶνε τὸ ἐμβλημα τῶν ῥωμιλιωτῶν Βουλγάρων πρὸ παντός, εἶνε πάντῃ ἀγνωστος. Δυνατὸν νὰ φέρῃ τις τὸ τουρκικὸν φέσιον ἢ πῖλον κατὰ τὸν τρόπον τῶν Ἑλλήνων ναυτικῶν, εἶνε ὅλως ἀδιάφορον τοῖς Γαθρόβιταις. Ὑπάρχουσι μάλιστα καὶ νέοι ἐγχώριοι ἐπιτηθεῦμένοι ποικιλίαν περὶ τοῦτο. Ἐν γένει ὁμῶς ὁ ἰματισμὸς εἶνε τῶν ἀνατολικῶν Βουλγάρων, διαφέρων ὅλως τοῦ πρὸς δυσμὰς καὶ περὶ τὴν Σόφιαν καὶ ἔχων κοινὸν μόνον τὸ ἐκ δοσᾶς προβάτου κάλυμμα, ὅπερ ἐν τούτοις καὶ αὐτὸ εἶνε κατὰ προτίμησιν μελανωτέρου χρώματος. Αἱ γυναῖκες φέρουσι τὴν ἐσθῆτα τῶν Βυζαντινῶν καὶ τὸ φακίλιον, ἀλλὰ τοῦτο εἰς τὰς πόλεις μόνον, ἴσως δὲ καὶ εἶνε λείψανον τοῦ Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ, οὐτινος ἔχνη ἀληθῶς νομίζει τις ὅτι διακρίνει εἰς τὸν ἀστικὸν βίον ἐνταῦθα τε καὶ ἐν Τυρνόβῳ.

Ἐν τῇ πόλει αὕτη δὲν εὐρίσκει τις ξενοδοχεῖον ἢ μόνον ὅταν ὑπάρχωσι Ῥῶσοι, καὶ τὸ ὑπάρχον ἤδη δὲν σᾶς προμηθεύει ἢ μόνον κλίνην πρὸς ἀνάπαυσιν. Ἀφ' ἐτέρου ὁμῶς δύνασθε ν' ἀκούσητε ἐν τῷ καρνεῖῳ τοῦ ξενοδοχείου σωρὸν διηγημάτων περὶ τῶν ἀνδραγαθημάτων τοῦ Τσολάκ Πεγλιθάν.

— Ἀλλὰ τίς οὗτος ὁ Τσολάκ Πεγλιθάν;

— Ἐ, φίλε μου! εἶνε φοβερὸς ληστὴς ἐκ Σέλβι, γνωρίζει τὸν τόπον σπιθαμῆν πρὸς σπιθαμῆν.

Καὶ διηγῶντο οὕτως ὅτι τὴν μίαν ἡμέραν ἐμφανίζεται ἐνώπιον τῆς Σούμλας, φεύγει εἰς τὸν Αἴμον, καὶ ἐνῶ σκέπτονται νὰ τὸν καταδιώξωσιν ἐκεῖ, μετὰ τινὰς ἡμέρας ἀναφαίνεται εἰς Μπέλλαν, γυμνόνει δύο ἀξιωματικούς τῶν ὁποίων ἀφαιρεῖ τὰ ξίφη, ἀλλὰ τοῖς χαρίζει τὴν ζώην καὶ διασπείρει τὸν τρόπον πανταχοῦ.

— Καὶ δὲν τὸν καταδιώκουν, δὲν τὸν συλλαμβάνουν ἐπὶ τέλους;

— Ποιὸς νὰ τὸν συλλάβῃ; Αὐτόν! Ὁ διάβολος δὲν ἔμπορεῖ νὰ τὸν συλλάβῃ.

Οὐδὲν ὄνειρον εἶδον ἀληθῶς τὴν νύκτα περὶ τοῦ Τσολάκ Πεγλιθάν. Μοὶ ἐφάνη ὅτι οἱ θαυμασταὶ τῶν ἀνδραγαθημάτων τοῦ τοσοῦτον εἶχον ὑπερθεματίσει, ὥστε κατὴντα ἀληθῶς μυθῶδες πρόσωπον. Ἀλλ' ὑπὸ τὰς ἐνθαρρυντικὰς αὐτὰς διηγήσεις ἐπρόκειτο ὁπωσδήποτε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ταξίδιον. Τοῦρκός τις ὑψηλός, μεγαλοπρεπής, παρῶν τὴν προτεραίαν εἰς τὰς διηγήσεις, μοὶ ἐπρότεινε νὰ μοὶ προμηθεύσῃ ἄμαξαν. Ἦτο καὶ αὐτὸς ἐκ Σέλβι. Ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἡ ἄμαξα τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπρότεινε ἦτο ἐκ Σέλβι, καὶ περι-

πλέον ὁ ἰδιοκτήτης αὐτῆς ἐπίσης Πεγλιθάν. Τὸ πρᾶγμα καθίστατο σπουδαῖον. Εὐτυχῶς ὁ πρῶτος ὀθωμανὸς ἦτο φιλήσυχος ἀστός, ἔμπορος προβάτων, αὐτὸς ἐκεῖνος εἰς ὃν ἀνῆκε τὸ συναντηθῆν ἐπὶ τοῦ Αἴμου ποίμνιον, καὶ ὅστις εὐχαριστεῖτο ὅτι ἤρε νὰ συνομιλήσῃ μ' ἕνα γκιαούρη, ὅστις δὲν ἦτο Βούλγαρος, ἀν' οὐ ἄσμενος προσέφερε τὴν μεσολάβησιν αὐτοῦ διὰ τὴν εὑρεσιν ἄμαξης, ὁ δὲ νέος Πεγλιθάν, ὁ ἰδιοκτήτης τῆς ἄμαξης, ἀκριβῶς ἐμίσει τὸν συνωνυμὸν τοῦ Πεγλιθάν ὅτι κατέστησε τὸ ὄνομά του ὑποπτον, τοῦθ' ὅπερ ἐπεκύρωσε καὶ ὁ ξενοδόχος, διαβεβαιῶν ὅτι δὲν ὑπάρχει Πεγλιθάνης ἀγαθότερος τοῦ Μουσταφᾶ, ὅπως δὲν ὑπάρχει ἄλλος χειρότερος τοῦ Τσολάκ.

— Καὶ ἀκόμη ξεύρεις; προσέθηκε θέλων νὰ χαιρηντισθῇ. Ὅλοι οἱ πεγλιθάναι εἶνε ἕνα γένος. Καὶ κοράκας κοράκου μάτια δὲν βγάζει.

Ἐπὸ τὰς διαθεβαιώσεις ταύτας δύο Τούρκων καὶ ἐνὸς Βουλγάρου ἡ ἄμαξα ἀνεχώρησε τὴν πρωίαν τῆς 28 Σεπτεμβρίου διὰ Τύρνοβον ἀνευ τοῦ Πεγλιθάν ἐν τούτοις. Ὁ ἄμαξηλάτης αὐτοῦ ἦτο ἄλλος τις ἐκ Σέλβι καὶ οὗτος, ἀλλ' αὐτὸς πλέον χριστιανός, καὶ ὅστις εὐτυχῶς εἶχε πολὺ μικρὰν ἰδέαν περὶ τοῦ φοβεροῦ ληστοῦ.

— Διάβολε! εἶνε τόσα ταξείδια ποῦ κάμνω καὶ δὲν μοῦ συνέθη τίποτε μετὰ τὸν Τσολάκ αὐτόν. Μοῦ φαίνεται ὡς παραμῦθι, ἔλεγεν ἀποτεινόμενος πρὸς ἄλλον ἄμαξηλάτην Τούρκον, ὅστις ἔφερε τρεῖς Βουλγάρους εἰς Τύρνοβον.

— Παραμῦθι, εἰ! τῷ ἀπήντησεν ἐκεῖνος. Τὰ λέγεις, διὰ νὰ δώσης θάρρος εἰς τοὺς Γκοσποδηγησθε τοὺς ἰδικούς μου. Ἀλλὰ μὴ σὲ μέλη εἶνε γενναῖοι αὐτοί.

Ἡ τελευταία φράσις τοῦ ὀθωμανοῦ ἄμαξηλάτου δὲν ἦτο ἀληθῶς τοσοῦτον ἄδολος. Ἡ εἰρωνεία ἦτο προφανής, ἀλλ' οἱ Βούλγαροι, τοῦλάχιστον κατὰ τὰ μέρη ταῦτα, δὲν ἀπηλλάγησαν ὁλοσχερῶς τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ὀθωμανικοῦ στοιχείου ἢ εἰρωνεία οὐ μόνον παρήλθε τὴν φρονὴν ταύτην ἀπαρτήρητος, ἀλλ' ἐπανελήφθη ἀκολούθως καὶ πολλακίς, μέχρις οὗ ἠναγκάσθησαν οὗτοι νὰ διαμαρτυρηθῶσιν, ἐνῶ ὁ Τούρκος διὰ μίας πάλιν φράσεως τοὺς ἐξημμένισεν. Ἠξευρε καλὰ ὁ ἀνθρώπος τὴν φλέβα των.

Μεταξὺ Γαθρόβου καὶ Τυρνόβου ἡ ὁδὸς ἐξακολουθεῖ οὕσα ὀρεινὴ πάντοτε. Ὁ Αἴμος ἐξακολουθεῖ προβάλλων τὰς διακλαδώσεις του, ἡ ἄμαξα ἀνέρχεται πολλακίς ἐπὶ ὑψηλοτάτων βράχειον, ἐνῶ ὁ Γιάντρας ἐκφεύγων ἀπομακρύνεται ἵνα διέλθῃ διὰ χαράδρων. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ σχηματίζεται γραφικώτατος αὐλὸν μετὰ εὐρυτέρου σχετικῶς ὀρίζοντος, ἐνθα ἀνευρίσκει τις τὸν ποταμὸν ἐν ἀπώλειε πρὸ δύο περίπου ὥρων, καὶ παρ' αὐτῷ φαῖδρον χωρίον μικρὸν, ἀλλ' ὅπερ ἔχει τὴν ὄψιν πόλεως. Εἶνε τοῦτο τὸ Τσαρεβολεϊβάδ, δηλαδὴ βασιλικὸν λεϊβάδιον, ἀλλὰ μὴ

φαντασθῆ τις νὰ φιλολογῆσῃ μετὰ τῶν Βουλγάρων ὅτι τὸ λεϊβάδιον εἶνε λέξις ἐλληνικὴ. Πιθανὸν νὰ τὸ παραδεχθῶσι κατὰ βάθος, ἀλλ' ὁ πατριωτισμὸς αὐτῶν οὐδέποτε ἐπιτρέπει νὰ ὁμολογήσωσιν ἀναφανδὸν τὴν ἐλληνικότητα τῆς λέξεως. Τὸ Δρένοβον, ὅπερ ἀπαντᾷ κατόπιν, εἶνε πόλις ἀξιολογώτερα τούτου, ἦτο ὁμῶς ἀξιόλογον τοῦ Γαθρόβου, καὶ ἡ ὁποία δὲν ἔχει οὔτε τὴν χάριν τοῦ Τσαρεβολεϊβάδ οὔτε τὴν σχετικὴν εὐπρέπειαν τοῦ Γαθρόβου. Ὅτι πρὸ πάντων ἐννοεῖται διὰ τοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως θὰ εὕρη τις ἐν Τυρνόβῳ πλέον.

Μετὰ ἐπτάωρον τραχιᾶν πορείαν εἰμεθα ἐμπροσθεν τῆς τελευταίας πόλεως. Ἦδη βλέπομεν αὐτὴν μακρόθεν ἀπὸ τῆς τελευταίας βράχους ἢν διέρχεται ἡ ἄμαξα, ἀλλ' ἐν τῇ καθόδῳ ἀπ' αὐτῆς εὐρίσκειται τις ἐντὸς φαραγγίδους ὁδοῦ. Κατάλληλον τῶντι μέρους διὰ τὸν Τσολάκ Πεγλιθάν, ὅστις ἐν τούτοις δὲν ἐμφανίζεται καὶ ἐνταῦθα ὅσον οὐδὲ ἀλλαχοῦ. Ὁ ποταμὸς Γιάντρας ἐπανῆλθε πάλιν ἵνα χωρήσῃ παραπλεύρως τῆς ὁδοῦ, καὶ ἤδη ἐμπροσθεν τῆς πόλεως διέρχεται διὰ πετρώδους βωγμῆς, τὴν ὁποίαν φαίνεται ἀνοίξας διὰ τῶν ἰδίων του προσπαθειῶν ἐν δημιουργικῇ τινι στιγμῇ. Αἱ δύο πέτραι ὡς ἄλλαι συμπληγᾶδες αἰωροῦνται ἀπειλητικαί, διέρχεται τις παραλλήλως τῷ βέθρῳ τοῦ ποταμοῦ τὰ στενὰ καὶ ἰδοὺ ἀπαντικρὺ ἡ Τύρνοβος.

Ἡ Τύρνοβος, ἡ πόλις τῶν τσάρων, ἡ ἱερὰ οὕτως εἰπεῖν μητρόπολις τῶν Βουλγάρων, κειμένη ἀκριβῶς ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς Βουλγαρίας, καὶ ἔχουσα παρελθόν καὶ παραδόσεις πολιτικάς καὶ ἐκκλησιαστικάς, εἶνε ἡ πέμπτη κατὰ τὸν πληθυσμὸν — πρὸ αὐτῆς ὑπάρχουσιν ἡ Σόφια, Ρουσσόου, Σούμλα καὶ Βάρνα — ἄλλως ὁμῶς ἡ πρώτη τῶν βουλγαρικῶν πόλεων. Κειμένη ἐπὶ λόφου κωνοειδοῦς, ὡς ἀκρόπολις τὸ σύνολον, καὶ περιρρομένη τοξοειδῶς ὑπὸ τοῦ Γιάντρα πρὸς ἀνατολάς, παρέχει θέσιν ἐξαισίαν. Ἐξ ἀποστάσεως ἤδη βλέπει τις τὸ σύνολον αὐτῆς, τὰς οἰκοδομὰς κλιμακῶδον ὑπερκειμένας καὶ τὸν πληθυσμὸν ἐν ὄργασμῳ ὡς ζώην κυκλοφοροῦσαν ἐν τῷ σώματι. Πρὸ αὐτῆς ἐν ἀποστάσει δεκαλέπτῳ ὑπάρχει προάστειον, ἐν ᾧ πρότερον εἰδικῶς ἐκαλλιεργεῖτο ἡ βομβυκοτροφία καὶ σώζεται μεταξουργεῖον καὶ νῦν ἔτι. Ἀριστερόθεν πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν ἀναφαίνεται χαριεστάτη ἐντὸς συνδένδρου κοιλάδος ἐξοχὴ καὶ ἐν ἀπόπτῳ πρὸς ἀνατολάς κόμη τι; ἄλλη ἦς ἡ εὐπορία τῶν κατοίκων μαντεύεται ἐκ τῶν οἰκοδομῶν. Ἡ τελευταία εἶνε τὸ Ἄρβανιτοχώριον, οὐ οἱ κάτοικοι, μετανάσται Ἑλληγες, πρὸ αἰῶνος περίπου ἀποικήσαντες ἐκεῖ, ὀμιλοῦσι καὶ νῦν ἔτι τὴν ἐλληνικὴν ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους σχέσεσι. Τὸ σύνολον οὕτω καὶ τὸ πλαισίον τῆς πόλεως εἶνε πράγματι ἐκ τῶν εὐνοικωτάτων καὶ τῶν προξενούντων τὴν ἀρίστην αἴσθησιν. Ἀλλὰ καὶ ἐσωτερικῶς ἢ ἐντύπωσις αὐτῆ δὲν ἀπόλλυται

καθ' ολοκληρίαν. Αί οικοδομαί δὲν ἔχουσι πράγματι τὸ ἔκτακτον οὐδὲ παρουσιάζουσι ἀπαιτήσεις καλλιτεχνικοῦ ρυθμοῦ· ἀλλ' εἶνε τέλος ἀττικά οἰκίαι, καταστήματα ἐμπορικά, καραβὰν σεράϊα εὐρύχωρα καὶ πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖται πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐκδηλώσεων πόλεως ἀνατολικῆς, λαμβανούσης ἤδη καὶ τὴν τάσιν εὐρωπαϊκῆς μορφώσεως. Θὰ ἔλεγε τις ὅτι πράγματι εἶνε πόλις περισώζουσα βυζαντινὴν τινα παράδοσιν, καὶ τὸ τουρκικὸν πνεῦμα ὅπερ διήλθε δι' αὐτῆς, ἐὰν παρήλθεν ἤδη συμπαλαλθὸν ὅ,τι ἐπαγθὲς καὶ δυσάρεστον, κατέλιπεν οὐχ ἦτον ὅ,τι ἠδύνατο νὰ φέρῃ ἀγαθόν. Καίτοι ἀληθῶς εἰπεῖν τὸ τουρκικὸν πνεῦμα δὲν ἀντιπαρήλθε τέλος αὐτόθεν. Ἡ Τύρνοβος εἶνε ὑπὸ τὸ κράτος τῶν προσφάτων ἀναμνήσεων ὑποθαλαπτομένων ἔτι ὑπὸ τῶν παροικούντων ὀθωμανῶν. Ἐν τῇ ἀγορᾷ ἡ τουρκικὴ εἶνε πάντοτε τὸ συχνότερον καὶ ἀσφαλέστερον κυκλοφοροῦν γλωσσικὸν νόμισμα, οὐδὲ οἱ ἰθαγενεῖς ἐν τῇ πόλει Βουλγαροὶ αἰσθάνονται ἀπέχθειν ἵνα μεταχειρίζωνται αὐτήν. Φαίνονται μᾶλλον ὡσεὶ θέλοντες νὰ καθυποτάξωσι τὴν γλώτταν τῶν προτέρων δεσποτῶν εἰς τὸ νέον σύστημα, καὶ δὲν αἰσθάνονται βαρὺν ἤδη τὸν ζυγὸν τῆς γλώττης εἰς τὰς ἀγοραίας σχέσεις, ἀφοῦ ἅπασι ἀπέβαλον τὸν πραγματικὸν ζυγὸν τῆς διοικήσεως. Τὸ πνεῦμα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ ἐπαίσθητῶς οὐχ ἦτον ἐπιπνεεῖ, διὰ θύρας ὅμως ἦτις δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ καθ' ὅλα εὐρωπαϊκῆ. Ἡδὴ καὶ πρότερον οἱ κάτοικοι διετέλουν εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Ρουσσουκίου καὶ τῶν εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Δουνάβεως χωρῶν. Ἐκείθεν ἀκόμη ἐπαρῖεται ἐπιπνεοῖα τις ἡθῶν ἡμερωτέρων, περιβολῆς νεωτεριστικωτέρως, ἀλλὰ καὶ ἐκδικαιτήσεως τινός, εἰς ἣν μόλις νικηφόρως ἀντιμάχεται τὸ παλαιὸν ταμιευτικὸν πνεῦμα τοῦ βουλγάρου καὶ ἡ μέχρι στερήσεως ἐγκράτεια. Ὁ Ἕλληνας κατ' οὐδὲν συνεισφέρει πλέον ἐν Τυρνοβῷ. Συνεισήνεγκεν ἤδη ὅ,τι συνεισήνεγκε διὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἦτις ἔσχεν ἄλλοτε ἀναντιρρητὸν γόητρον ἐνταῦθα καὶ εἰσῆγαγεν ἀναντιλέκτως τὰ στοιχεῖα κοινωνικωτέρου βίου. Σήμερον μόλις ὑπάρχουσιν ἐν τῇ πόλει δύο ἢ τρεῖς Ἕλληνες καὶ αὐτοὶ οὐχὶ ὑπὸ τὰς ἀρίστως συνθήκας. Ἐὰν ἔλθῃ τις ἐκ τῶν τῆς Βουλγαρίας, ἐκεῖνος δὲν εἶνε πλέον Ἕλληνας μὴ εὐρίσκων οὔτε ὕλικόν οὔτε ἡθικόν συμφέρον ἐν τῇ πόλει ἐν ἣ ἐπάγῃ τὸ σύνταγμα τῆς βουλγαρικῆς ἡγεμονείας. Καὶ ὅμως ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, τῇ ἀκροπόλει τοῦ βουλγαρισμοῦ, διασώζεται ἵχνος τι τῶν ἀρχαίων πρὸς τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα σχέσεων. Ὁμιλοῦσι περὶ τοῦ πατριάρχου μετὰ προφανούς εὐλαθείας καὶ σήμερον ἔτι οἱ ἀρχαιότεροι τῶν κατοίκων, οἵτινες δὲν ἀποκρύπτουσι τὴν λύπην αὐτῶν ἐπὶ τῷ ἐκκλησιαστικῷ χωρισμῷ· ἀλλὰ καὶ οἱ νεώτεροι, ἐκεῖνοι τοῦλάχιστον οἵτινες δὲν ἔχουσιν ἀποστολὴν τὴν διάδοσιν τοῦ βουλγαρικοῦ κηρύγματος παρα-

σύρονται οὐδὲν ἦτον ὑπὸ τῆς προλήψεως, ὅπως χαρακτηρίζεται ὑπὸ τῶν φανατικῶν τοῦ νέου βίου τὸ αἶσθημα τῆς ἀναπολήσεως τῶν παρελθουσῶν πνευματικῶν σχέσεων. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅμως ἡ πολιτικὴ ἐκράτησεν ἤδη τοῦ ἐδάφους, καὶ αἱ ἀναμνήσεις αὐταὶ εἶνε πλέον ἄνευ ἀκολουθημάτων.

Ἀπ' ἄρκτου ἡ Τύρνοβος ἔχει ἐξοδὸν διὰ στενοῦ τινος, ἐπιμήκου καὶ ὁμοιομορφοῦ αὐλῶνος, διαρροεμένου ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ, ὅστις παρέχει τῇ περιοχῇ αὐτῆς μίαν ἔτι χάριν πλεονάζουσαν. Ἐκατέρωθεν ἐπὶ τῶν κρασιπέδων, τοῦ αὐλῶνος, ἄτινα καταλήγουσιν εἰς πετρώδεις σειράς, ἡ βλάστησις εἶνε εὐρωστὸς καὶ πλουσιωτάτη καὶ μετὰ τῶν φυτειῶν διακρίνονται κατ' ἀποστάσεις κομψόταται ἐπαύσεις ἀνήκουσαι εἰς εὐπόρους ἐκ τῶν κατοίκων, ἄλλοτε μὲν αἱ πλεῖστα εἰς ὀθωμανούς, ἤδη δὲ ἅπασαι σχεδὸν εἰς Βουλγάρους. Εἰς τὰ ἄκρα τῶν κρασιπέδων καὶ ἤδη παρὰ τὴν ἐξοδὸν ἐκ τοῦ αὐλῶνος, ὑφῴνται ἀντιμέτωποι δύο μοναί, εἰς τὴν ἑτέραν τῶν ὁποίων ὑπάρχει Θεολογικὴ Σχολή. Ὡς βεβαιούται, ἡ ἑλληνικὴ γλώσσα δὲν εἶνε ἐξωστρακισμένη ἐξ αὐτῆς. Ἕλληνας τις ἐκ Βάρνης ἐξοβελισθεὶς ἕνεκα φασισμῶν οὐχ ἦτον ἡ καὶ ἐξ ἰδίας προαιρέσεως ἐκ τῆς διδασκαλίας ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις, προσέδραμεν εἰς τοὺς συμπολίτας τοῦ Βουλγάρου, οἵτινες ἠνοῖξαν αὐτῷ τὰς ἀγκάλας ἅμα καὶ τὰς θύρας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ὅπου διδάσκει νῦν ἐξ ἑδρας τὴν ἀθάνατον γλώσσαν τῶν προγόνων τοῦ πρὸς τοὺς Βουλγάρους μαθητάς. Ἀλλὰ δὲν βλάπτει τοῦτο· εἶνε ὁ μόνος προγονικός θησαυρὸς αὐτός, ὅστις δὲν ἐξαντλεῖται. Τῷ εὐχόμεθα μάλιστα ἐν τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ καλὰς προόδους καὶ προκοπὴν αὐτῷ τε καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. (Ἐπιτετεῖ τὸ τέλος).

II. ΘΑΜΑ.

ΣΕΛΙΔΕΣ ΕΚ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΜΟΥ

14 Αὐγούστου.

Καὶ τί δὲν παρέχει ὁ Αὐγούστος! τί θορυβώδης καὶ πολυάσχολος μὴν! μὲ τί φροντίδας σκοτίζει τὰς κεφαλὰς, ἀλλὰ καὶ μὲ τί προσόδους γεμίζει τὰς ἀποθήκας! Καὶ πρέπει νὰ τὸ ἔχῃ καύχημά του, διότι κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του δὲν ἀκούει νὰ τοῦ λέγουν τόσῳ τρυφερά:

*Αὐγουστε, καλέ μου μήνα,
Νᾶσουν δυὸ φοραὶς τὸ χρόνο!*

Τραγοῦδι, τὸ ὁποῖον δὲν δικαιούνται νὰ φᾶλλον εἰς τὴν ἔλευσίν του μόνον οἱ ἀγαθοὶ κτηματῆαι τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν λοιπῶν σταφιδόφορων ἐπαρχιῶν, εἰς τοὺς ὁποίους σχεδὸν κατ' ἔτος οἶδε ἀφορμὴν νὰ τὸν καταρῶνται μὲ τὰς

φοβεράς βροχᾶς του, καὶ μάλιστα ἐφέτος, ἐφέτος! Λύπην μοὶ προξενοῦν σήμερον αἱ ἐφημερίδες, γεμάται ἀπὸ τὰ καμώματά του: καταστροφὴ εἰς τὸ Αἴγιον, κατακλυσμὸς εἰς τὰς Πάτρας, πανωλεθρία εἰς τὴν Κυπαρισσίαν, ἀπελπισία εἰς τὴν Ζάκυνθον! Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ἐν Ἀθήναις εἰμεθα ἀπηλλαγμένοι τοιαύτης ἀγωνίας· δὲν φοβοῦμεθα τὴν βροχὴν, ἡ διότι θὰ μᾶς στερήσῃ μίαν ἐσπέραν τῆς ἀκρόσεως τῆς *Δόρα Χουαρίτας*· καὶ δὲν τὴν ποθοῦμεν ἐνίοτε, ἡ διὰ νὰ κάμωμεν ὕστερον τὸν πλέον ὠραῖον ἐξοχικὸν μας περίπατον, ὅτε ὑπὸ τὸ πρόσφατον λουτρόν ἐν γλωρᾷ καὶ μαργαριτοστικῇ πρασινοῦτητι ἀναθάλλει ἡ φύσις.

Ἐδῶ ἡ βροχὴ δὲν ἐμποδίζει οὔτε τὰ ροδάκινα ν' ἀναφανῶσιν ἐν τῇ γνοῦδει αὐτῶν ὠραιότητι, οὔτε τοὺς ροδίταις νὰ ὠριμάσουν, τὰς κατ' ἐξοχὴν ἀθηναϊκὰς σταφυλάς, τὰς ὁποίας εἰς τινα μέρη καλοῦσιν ἐκφραστικώτατα *τουρκοπούλαις*, οὔτε τοὺς διδασκάλους ἀπὸ πάσης ἑλληνικῆς γωνίας κατὰ τοιαύτην ἐποχὴν νὰ συρρέωσι, μετασχηματίζοντες ἐκάστην πρωΐαν εἰς θορυβώδες ἐντευκτήριον τὸν ἔρημον κήπον τοῦ *κλαυθμῶνος*· οὔτε τοὺς ἐκδότας διδασκτικῶν βιβλίων νὰ τρέχουν νυχθημερόν εἰς τοὺς τυπογράφους τῶν, οὔτε τὰς ἀγγελίας καὶ τὰ προγράμματα τῶν ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων νὰ γεμίζουν τὰς ἐφημερίδας, οὔτε τὰς ἐξεταστικὰς ἐπιτροπὰς νὰ σχηματίζωνται, οὔτε τὸν ξενοδόχον μου νὰ γίνεται ἄλλος τόσος, βλέπων ἐγγιζόντα τὸν καιρὸν καθ' ὃν ἐπανέρχεται ἀθρόα ἡ φοιτητικὴ πελατεία του, οὔτε τὸν οἰκοδεσπότην μου νὰ ἐλαττώσῃ τὴν τιμὴν τῶν ἐνοικίων του, οὔτε τοὺς ἀνθρώπους νὰ τρέχουν ὅπου ἀντικρύζουσι *ἐνοικιάζεται*. Ἀλλὰ καὶ τί θλιβερά αὐτῇ ἡμέρᾳ διὰ τοὺς μαθητάς! ἄρχεται λῆγον δι' αὐτοὺς τὸ χρυσοῦν ὄνειρον τῶν διακοπῶν τὰ *καταρίτια*, ὡς ἤκουσα νὰ ὀνομάζωνται οἱ νέοι τῆς Στρατιωτικῆς σχολῆς μὲ τὰ κίτρινα περιλαϊμιά των, ἐπανέρχονται εἰς τοὺς κλωβούς των διὰ τὰς ἐστιάδας τῶν παρθηναγωγείων αἱ φιλόστοργοι φροντίδες τῶν γονέων ἀντικαθίστανται ὑπὸ τῆς αὐστηρᾶς ἐπαγρυπνήσεως τῶν διδασκαλισσῶν.

Καὶ στοχάζομαι τὴν Ἐλένην, τὴν προσφιλεῖ μίαν μου εξαδέλφην· μετὰ μίαν ἢ δύο ἐβδομάδας θὰ εἶνε ἐδῶ· θὰ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν φέρουσα ὅλην τὴν ὄρεξιν καὶ τὴν εὐθυμίαν τῶν δύο μηνῶν, τοὺς ὁποίους ἔζησεν ἐν μέσῳ τῶν ἀγαθοτέρων συγγενῶν της, εἰς τὴν ἐξοχὴν, ὑπὸ τὰς ὄψεις τῆς πλουσιωτέρας βλαστήσεως καὶ τῆς ὠραιότερας φύσεως, μὲ νέας γνωριμίας, μὲ τὴν ὑπεροχὴν της, λατρευομένη, ζηλευομένη, βασιλίσσα ἐν μέσῳ τῶν ὑποκόων της, γραμματισμένη μετὰ τῶν ἀπλοϊκῶν ὀμηλικῶν της. Πόσα θὰ ἔχῃ νὰ μοὶ διηγήται! ὅλα ὅσα δὲν ἐπρόφθασε νὰ μοὶ εἴπῃ εἰς τὰς ἐπιστολάς της· ἀλλὰ πρὶν τὰ ἐξαντλήσῃ, θὰ τὴν ὀδηγήσω μίαν πρωΐαν μέχρι τῆς μεγάλης θύρας τοῦ Ἀρσακείου... ὦ! πῶς

θὰ μὲ κυττάξῃ· θὰ πλημμυροῦν τὰ δάκρυα εἰς τὰ ὄμματα της· ὅλαι αἱ πρόσφατοι ἀναμνήσεις τοῦ θέρους θὰ παρουσιασθοῦν τότε ὀλοζώντανοι ἐμπροστά της, ὡς νὰ ζητοῦν νὰ τὴν τραβήξουν ἀπὸ τὸ ἀγέλαστον ἐκεῖνο κτίριον, νὰ τὴν καταβιδάσσουν ἀπὸ τὰς μαρμαρίνας ἐκεῖνας βαθμίδας, αἰτίνες θὰ τῆς παγώνουν τὴν ψυχὴν. Ἀλλ' ἡ Ἐλένη δὲν εἶνε ἀπὸ τὰ τρελλὰ ἐκεῖνα κορίτσια, τὰ ὁποία δὲν δύνανται νὰ ἀγαπήσουν, οὔτε κἂν νὰ συνειθίσουν τοὺς τέσσαρας τοίχους τοῦ παρθηναγωγείου· εἶνε καλὴ καὶ φιλόπονος· θὰ τὴν παρηγορήσουν γρηγόρα αἱ σύντροφοί της, καὶ θὰ τῇ προσφέρῃ ἐπιφθονωτέρας χαρὰς ὁ ἔρωσ τῆς μαθήσεως.

15 Αὐγούστου.

Τῆς ἔγραψα σήμερον κατὰ τὴν συνήθειάν μου δύο εἶνε αἱ ἀδυναμίαι της: νὰ λαμβάνῃ ἐπιστολάς μου καὶ νὰ ἀποστηθίσῃ ποιήματα.

«*Ἀγαπητῆ μου Ἐλενίτσα!*

Ἀρκετὰ ἐχόρτατες σπίει καὶ περιποιήσεις· ἔλα νὰ τριγυρίσῃς ὀλίγον καὶ τὰς Ἀθήνας. Τοῦ χρόνου τέτοιον καιρὸ θὰ εἶσαι πλέον ἐντελῶς ἀπηλλαγμένη ἀπὸ τὰς φροντίδας τῶν μαθημάτων καὶ τοῦ σχολείου· θὰ ἔχῃς αἰώνιον καλοκαιρί· θὰ εἶσαι μία Κυρία καθὼς πρέπει, μὲ τὸ πιάνο σου καὶ τὰ ἐργόχειρά σου· θὰ εἰσαχθῆς εἰς τὸν κόσμον, εἰς τὸ ἄλλο αὐτὸ σχολεῖον· καὶ ἀπ' ἐκεῖ θὰ ἐκτιμήσῃς τὴν ἀξίαν τοῦ παλαιοῦ· τότε ἡ γλυκυτέρα διασκέδασίς σου θὰ εἶνε νὰ φυλλολογῆς τὸ μικρὸν λεύκωμα σου· μέσα εἰς αὐτὸ αἱ συμμαθήτριά σου, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔχωρτίσθης, σοῦ ἄφησαν τὴν ἀγάπην των εἰς ὀλίγους στίχους καὶ εἰς τὰ ὀνόματά των. Ἀλλὰ τὴν ἀλλοῦ συλλογίσου ὅτι εἶνε τὸ τελευταῖον ἔτος αὐτό, τὸ ὁποῖον θὰ διανύσῃς εἰς τὸ Ἀρσακίον, καὶ ὅτι ἔχεις μίαν μεγάλην ὑποχρέωσιν νὰ ἐκτελέσῃς ἀπέναντι τῶν γονέων, τῶν συγγενῶν, καὶ τῶν ἀγαπώντων σε· τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ διαφεύσῃς τὰς ἐλπίδας των. Ἐνθυμῆσαι κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς ἀπονομῆς τοῦ Ραλλείου τί δάκρυα ἔχυσες, ὅτε παρουσιάσθης εἰς τὸ μέσον ἡ εὐτυχῆς βραβεύεισα καὶ ἔλαμπεν ἀπὸ σεμνότητος καὶ ἐπιμέλειαν, καὶ τὴν ἐχειροκρότουσιν καὶ τὴν ἐπίλουν· Ἐνθυμῆσαι ὅτι, ἀφοῦ ἐσφόγγισες τὰ μάτια σου, ἔστρεψες πρὸς ἐμὲ καὶ μοὶ ἐψιθύρισες σιγὰ, μὲ χαμόγελον, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀπόφασιν: «*τοῦ χρόνου θὰ τὸ πάρω ἐγὼ*»· ἀλλ' ὄχι· τόσον σιγὰ, ὥστε νὰ μὴν τὸ ἀκούσῃ ἡ πλησίον μας Ἰσταμένη Διευθύντρια. Ἐνθυμῆσαι πόσον φιλοστόργως σοῦ ἐσφιγξε τὸ χεῖρι, μὲ πόσῃν πεποιθήσειν ἀπήντησε, βλέπουσα πρὸς ἐμὲ: «*βέβαια!*» Ἐννοεῖς τὴν ὑποχρέωσίν σου;

Μετὰ τὴν πυρκαϊάν τῶν Ἀνακτόρων, περὶ τῆς ὁποίας σοῦ ἔχω γράψῃ τόσα, εἶχομεν πρὸ ὀκτώ ἡμερῶν θλιβερόν θέαμα, τὴν ἀποτέφρωσιν τῆς Ἀγορᾶς· τὸ *παλιοπάζαρον* αὐτὸ ἦτο ἡ ἀδυναμία σου διὰ τὸν ἀπλοῦστατον λόγον ὅτι τὸ ἐπε-

σκέπτετο δύο μόνον φορὰς τὸ ἔτος, τὸ Πάσχα καὶ τὰ Χριστούγεννα, ὅτε ἤστραπτε καταστόλι- στον ἀπὸ τὴν εὐροτὴν, καὶ ἔκρυπτε τὰς ἀκαθαρ- σίας καὶ τὰ ῥάκη του, καὶ ἦτο ἀληθινὰ χαρὰ νὰ τὸ περιεργάζεται κανεὶς τὰς λεπτομερείας θὰ τὰς εἶδες εἰς τὰς ἐφημερίδας, ἂν ἔχῃς ὄρεξιν ἐνίοτε νὰ τὰς κυττάξῃς· ἀλλ' αἱ ἐφημερίδες δὲν θὰ σὲ κάμουν νὰ ἴδῃς ὅπως θὰ ἔδλεπες μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς σου τὰ ἐρείπια τῆς καταστροφῆς μετὰ τὰς πρώτας ἡμέρας. Ἡ Ἀγορά σου δὲν ἔχει πλέον νὰ παρατάξῃ τὰς μεγαλοπρεπεῖς ἐκείνας μαθημένας ὄρνιθας, γερμάτας μὲ χρυσὰ παρά- σημα καὶ ποικιλόχρους ταινίας, καὶ τὰ καλοψη- μένα χρυσόψωμα μὲ τὰς καλλιτεχνικὰς γλυφάς των, ὑπὸ μυρτοστεφείας θόλους καὶ εἰκόνας καὶ θό- ρυθον καὶ κίνησιν· εἶνε τότε μία μεγάλη μαυρι- σμένη πλατεία, καπνίζουσα μέχρι χθές, δυσώ- δης, οἰκτρό· σκοντάπτεις εἰς ἀπηνθρακωμένα λεί- ψανα ξύλων, φαγωσίμων, καὶ καταστίχων· οἱ λουστροὶ σκάπτουσι μὲ τὰ χέρια των εἰς τὴν στάκτην διὰ νὰ εὐρυν δεκάρας· οἱ σκύλοι περι- λείχουν πυρίκαυστα τεμάχια κρεάτων οἱ δυστυ- χεῖς παθόντες συγκομιζοῦν ἐντὸς κάρρων τὴν περι- σωθεισάν ξυλικὴν τῶν παρατηγμάτων των· οἱ καλοὶ χριστιανοὶ ἀνάπτουν ἀπὸ ἓν κηρίον εἰς μι- κρὸν εἰκόνημα τῆς Παναγίας· ἡ Παναγία ἀνέκει εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Ἀγορᾶς παλαιὸν ἐκκλησάκι· τὰ γραί- δια ζητοῦν νὰ ἀποδώσουν εἰς τὴν ὀργὴν τῆς τὸ δυστύχημα, καὶ εἰς θαῦμα τὸ ὅτι δὲν ἀπετεφρώ- θη τὸ εἰκόνημά της· ἐν τούτοις τὰ πρωτεῖα τῆς θαυματουργίας δύναται νὰ διαμφοσθητῆσθαι ἢ ὄρ- νις, ἧτις τὴν μετεπιούσαν τῆς πυρκαϊᾶς ἀνευρέ- θη ὑπὸ τὴν τέφραν ζωντανὴ καὶ ἀπείρακτος, μό- νη αὐτὴ ἐξ ὄλων τῶν ζώικων ἐκεῖ πέραν ὄντων. Τὸ γνωστόν σου Ὁρολόγιον, ἀλλ' ἡμίκαυστον καὶ ἀνευ ζωῆς, ὑφούται ἐν τῷ μέσῳ, ὡς τὸ φου- γάρου πλοίου ναυαγήσαντος καὶ γυμνωθέντος. Ἡ ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρία θὰ ἐπιχειρήσῃ ἀνασκα- φὰς· ἐξ ὅλης αὐτῆς τῆς νεαρᾶς ἀσχημίας τίς οἶδεν ὅποιον ἀρχαῖον κάλλος θὰ ἀναδύσῃ! Ἐὰν εὐρε- θοῦν τίποτε ἀγαλματάκια, καθὼς ἐκεῖνα τὰ ὅποια τόσον σοῦ ἤρσαν εἰς τὸ Μουσεῖον τῶν Τανα- γραίων ἀρχαιοτήτων, θὰ τὰ ἴδωμεν μαζῆ.

Προχθὲς ὁ ἀδελφός σου ἐφόρεσε τὴν νέαν στο- λὴν του, ἀνθροπολογαγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ· ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια ὄλων μας· ἦτον ὁ πρῶτος μα- θητῆς τῆς Σχολῆς· πιστεύω ὅτι θὰ γίνῃ μίαν ἡμέραν καλὸς στρατιώτης· ὠραῖα πηγαίνει ἡ νέα στολὴ εἰς τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημά του· τὸ πρόσωπόν του εἶνε κοριτσιώτικο ἀκόμη, καθὼς λέγουν· δὲν ἔχει μύστακας, ἀλλὰ τί τὸ θέλεις; ἔχει καρδιά. Μόνον προχθὲς ἐκτυποῦσε τὸ ξίφος του ἐπάνω εἰς τὸ πεζοδρόμιον πολὺ δυνατὰ· τῷ παρετήρησα γε- λῶν ὅτι οφείλει νὰ μεριμνᾷ περὶ τῆς σεμνότητος τῆς σπάθης του, ὡς οἱ πατέρες περὶ τῆς τιμῆς τῶν νεκρῶν θυγατέρων των· τὰ ξίφη τοῦ στρα- τοῦ μας, ἀφοῦ οἱ κακοὶ καιροὶ τὰ κατεδίκασαν εἰς

διηνεκὴ παρθενίαν ἐντὸς τῶν θηκῶν των, δὲν δικαιῶνται νὰ ἐπιδεικνύονται βροντωδῶς, πρὶν βαπτισθῶσιν εἰς τὸ αἷμα, ὡς εἰς τὰς παρθένας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐνδύονται καὶ φέρονται ὡς Κυρίαι, πρὶν ὑπανδρευθῶσι. Δὲν ἐπειράχθη· ἐκο- κίνισεν ἐλαφρὰ, καὶ δὲν ἔτυχε ν' ἀκούσω ἔκτοτε τὸ ξίφος του νὰ κτυπᾷ ἐπάνω εἰς τὸ πεζοδρόμιον.

Θὰ ἔμαθες τὴν σύγκρουσιν τοῦ σιδηροδρόμου μεταξὺ Καλαμακίου καὶ Κορίνθου· ἀλλ' ὅτι δὲν ἤξεύρεις ἴσως εἶνε ὅτι τὸ αἶτιον, τὸ προκαλέσαν ταύτην, εἶνε ἐφαρμογὴ καθαρῶς Ἀμερικανικῆς ἰδιοτροπίας τῶν διευθυντῶν ἀμφοτέρων τῶν συγκροσθεισῶν ἀτμαμαζῶν· οἱ κύριοι οὗτοι, ζηλω- τὰ τῶν Ἀμερικανικῶν ἠθῶν, καὶ θανάσιμοι ἀν- τιζηλοὶ, ἀπεφάσισαν νὰ λύσωσι τὴν ἀντιζη- λίαν των διὰ μονομαχίας· ὤρισαν τὸν τρόπον καὶ τὸν τόπον τῆς συναντήσεως, καὶ, χάριν τοῦ ἀσκαν- δαλίστου, προσέλαθον ὡς μάρτυρας, ἀντὶ δύο ἢ τεσσάρων, πάντας τοὺς ἐπιβάτας τῆς ἀμαξο- στοιχίας. Τὸ πρᾶγμα εἶνε περίεργον, καὶ δὲν ἤξιζε νὰ σταματήσω ἐδῶ, ἀλλὰ δὲν μὲ περιμέ- νει τὸ ταχυδρομεῖον. Περιμένω νὰ μοῦ γράψῃς τί καταστροφὴν ἔκαμεν εἰς τὰ κτήματά σας ἡ βροχὴ, καὶ ἂν θὰ ἔλθῃ μαζῆ σου ὁ Νίκος νὰ ἐγ- γραφῇ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.

Ἐγὼ περιμένω τὴν σπιτονοικοκυράν μου ἀπὸ τὴν Πανήγυριν τῆς Τήνου διὰ νὰ μοῦ διηγηθῇ, καθὼς καὶ πέρις, τὰ ἐφεστεινὰ τῆς Παναγίας θαῦ- ματα, τὰ ὅποια παραδόξως δὲν ἐφρόντισαν ἐφέ- τος οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ δημοσιεύσωσι προκατα- βολικῶς. Ὑγίαινε, καλὴ μου Ἑλένη».

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ

Μετ' ἀπαραμίλλου δραστηριότητος ἐργάζονται οἱ Ἀμερικανοὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν σιδηρο- δρόμων των· αἱ σιδηραὶ γραμμαῖ, τὰς ὁποίας χαράττουσιν ἐπὶ παρθένου πολλακίς ἐδάφους, προηγούνται συνήθως παρ' αὐτοῖς παντὸς ἄλλου μέσου συγκοινωνίας, περατοῦνται δ' ἐν σπουδῇ, ἀνευ ἐξιχνιασμένης μελέτης, καὶ διὰ τοῦ προ- χειροτέρου ὕλικου. Βραδύτερον, καθ' ἔσον αἱ ἐργα- σίαι τοῦ οὕτως αὐτοσχεδιασθέντος σιδηροδρόμου προβαίνουσιν ἐν ἀκμῇ, ἀντικαθιστῶσιν ὀσημεραὶ καὶ διορθοῦσι πάσας τὰς ἀτελείας τῆς πρώτης κατασκευῆς. Τοιοῦτοτρόπως οἱ Ἀμερικανοὶ ἀνε- πτυξαν ἀπιστεύτως τοὺς σιδηροδρόμους των. Περί τὰ τέλη τοῦ 1883 τὸ μήκος τῶν κατασκευα- σμένων γραμμῶν συνεποσοῦτο εἰς 195,917 χιλιόμετρα, ἢ ἔκτασις δὲ τῶν κατὰ τὰ τέσσαρα τελευταῖα ἔτη προστεθεισῶν ὑπερβαίνει τὰ 50,000 χιλιόμετρα. Τὸ 1880 κατασκευάσθησαν σιδηροδρόμοι 11,500 χιλιομέτρων, τὸ 1881

15,750, τὸ 1882 18,760, καὶ τὸ 1883 πλέον τῶν 10000 χιλιομέτρων.

Ἐν Γαλλίᾳ ἡ ὀλικὴ ἔκτασις τῶν ὑπαρχουσῶν σιδηρῶν γραμμῶν ἀνήγγετο τῇ 1 Ἰανουαρίου 1883 εἰς 28,884 χιλιόμετρα, ἐλάσσων τοῦ μήκους τῶν γραμμῶν, αἵτινες καθηρτίσθησαν ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις ἐν διαστήματι δύο μόνον ἐτῶν, καὶ μόλις οὕσα τὸ ἴ, τῶν Ἀμερικανικῶν. Ἡ κατ' ἔτος κατασκευὴ σιδηροδρόμων μήκους 10—15 χιλιάδων χιλιομέτρων ἀπαιτεῖ σημαντικὸν ἀριθμὸν ἐργατῶν, οὐχὶ κατώτερον τῶν 33,000, ἐκτὸς τοῦ κανονικοῦ προσωπικοῦ. Ἐπειδὴ τὰ ἐργατικά ἡμερομίσθια εἶνε εἰς μεγάλην ὑπερτίμησιν ἐν Ἀμερικῇ, ἐζήτησαν νὰ ἀντικα- ταστήσωσι τὰς χεῖρας τῶν ἐργατῶν διὰ μηχανικῶν μέσων. Οὕτως ὁ κ. Buchanan ἐπιθεω- ρητῆς τοῦ μεσημβρινοῦ σιδηροδρόμου τῶν Ἠνω- μένων Πολιτειῶν, κατεσκεύασε μηχανὴν, ὅ, ἧς κοιλαίνονται οἱ αὐλακες τῶν σιδηροδρόμων. Τῆς μηχανῆς ἐγένετο χρῆσις ἰδίως ἐπὶ τῆς γραμμῆς τοῦ Saint-Louis Akamas, ἐνθα ὤρυξεν ἔκτα- σιν 160 χιλιομέτρων. Ἄνευ προσκομμάτων ἠδυνήθη νὰ φέρῃ εἰς πέρας αὐλακας 3 χιλιομέ- τρων τὸ μήκος ἐν διαστήματι 10 ὥρων.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Ἰάκωβος Β', περιο- δεύων ποτὲ τὸ Κράτος του, διήλθε καὶ διὰ μικρᾶς τινος Κοινοῦτος, τῆς ὁποίας αἱ ἀρχαί, τοῦ δη- μάρχου ἡγουμένου, ἀπεφάσισαν νὰ δεχθῶσι πα- νηγυρικῶς τὴν Α. Μ. Ὁ δήμαρχος χάριν ἀσφα- λείας εἶχε παραγγείλει τὸν γραμματεῖα του ἵνα ἐκ τῶν ὀπισθεν ὑπαγορεύῃ αὐτῷ τὸν λόγον, τὸν ὅποιον ὤφειλε νὰ ἀπαγγείλῃ εἰς τὸν βασιλέα. Ἐπιστάσης τῆς ὥρας, ἐπειδὴ ὁ δήμαρχος ἐκλονί- ζετο ἐκ συγκινήσεως, ὁ γραμματεὺς θέλων νὰ ἐνθαρρύνῃ αὐτόν, τῷ ψιθυρίζει: « Κράτει ὑψηλὰ τὴν κεφαλὴν καὶ στάσου ἀξιοπρεπῶς· ἀλλ' ὁ δήμαρχος ὑπολαμβάνων ὅτι ταῦτα ἦσαν ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου του ἐπαναλαμβάνει τὰς λέξεις εἰς τὸν βασιλέα.

— Τί εἶνε αὐτὸ ποῦ ἔκαμες, Σίρ; ἐρωτᾷ ἐκπληκτος ὁ ὑποβλεψὺς χαμηλοφῶνως τὸν δήμαρχον. Ἄλλ' οὗτος στρεφόμενος πρὸς τὸν βασιλέα ἐξακολουθεῖ. — Τί εἶν' αὐτὸ ποῦ ἔκαμες, Σίρ; — Σοῦ λέγω ὅτι θὰ μᾶς χαντακώσης ὄλους ἐδῶ! ψιθυρίζει ἀπελπισ ὁ γραμματεὺς.

— Ναί, Σίρ, ἐξακολουθεῖ μετ' ἐμφάσεως ὁ δή- μαρχος, ὅστις εἶχε πάρει πλέον τὸν κατήφορον, σοῦ λέγω ὅτι θὰ μᾶς χαντακώσης ὄλους ἐδῶ! Ἐκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν ἐντύπω- σιν, ἣν ἐνεποίησεν εἰς τὸν βασιλέα ὁ τόσον πρω- τότυπος ἐκεῖνος λόγος τοῦ δημάρχου.

Ὁ ἐν Καβάλλᾳ φιλόμουσος συνδρομητῆς τῆς «Ἐστίας» κ. Ἰω. Κωνσταντινίδης ἐπιλοπόνθησεν ἔμμετρον ἐλευθέρην με- τάφρασιν τοῦ «Δὸν Ζουὰν» τοῦ Βύρωνος, ἧς ἀπόσπασμα ἀπέστειλεν ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν. Ἐκ τούτου παραθέτομεν ἐνταῦθα τοὺς ἐπομένους ὀλίγους στίχους, δεῖγμα τῆς εὐδο- κίμου αὐτοῦ ἐργασίας.

ΣΤΙΧΟΙ ΕΚ ΤΟΥ «ΔΟΝ ΖΟΥΑΝ» ΤΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

Βλέπω ἐκ τῶν ὄρεων σου, βλέπω τὸν Μαραθῶνα, κί' ἀναπολῶ τὸν μέγαν σου ἥρωϊκὸν ἀγῶνα. Βλέπω τοὺς τάφους τῶν Περσῶν ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος, καὶ ἐνθυμοῦμαι πρὸς στιγμήν τὰς δάφνας τῆς Ἑλλάδος. Πατῶν τοιαῦτα ἔνδοξα, προγονικὰ ἐδάφη, τίς νὰ πιστεύσῃ δύναται πῶς δούλος ἀνετράφη; Δὲν εἶμαι δούλος, ἔκραξα, θὰ ἔλθῃ καὶ ἡμέρα νὰ γείνη πάλιν ἡ Ἑλλάς ἡ δούλη ἐλευθέρα.

Ἰσοῦ ὁ Ξέρξης τὸ στενὸν σκοπεῖ τῆς Σαλαμῖνος ἀγέρωχος· τὸν τρέμουσιν ἐνθῶν τοσούτων σμήνος, καὶ κλίνουσι τὰς κεφαλὰς εἰς ἐν τοῦ μόνου βλέμμα. Ἄλλ' ἡ Ἑλλάς περιφρονεῖ τὸ γαυρόν του τὸ στέμμα. Κ' ἐνῶ ἀνέτειλε λαμπρὰ, ῥοδόχρους ἡ πρωΐα, καὶ ὁ μονάρχης ἀριθμῶν τὰμέτρητά του πλοία, λέγει: «θὰ ἄρῃω δι' αὐτῶν πάσης τῆς ἕρηλου», ἐν μόνον τῷ ἀπέμεινε ἔς τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου.

Ποῦ εἶνε ταῦτα σήμερον; καὶ σὺ, πατρίς, ποῦ εἶσαι; Εἰς τὰς ἀρώνους σου ἀκτὰς ἀπηυδημένη καίσαι. Φεῦ! πλέον τῶν ἠρώων σου δὲν πάλλει ἡ καρδιά· ἐξέλιπεν ἡ πρώτη των περιφανῆς ἀνδρεία... Κ' ἐπέπρωτο ἡ θεία σου ἀπὸ αἰώνων λύρα τοσούτων νὰ ταπεινωθῇ ἔς τὴν ἰδικὴν μου χεῖρα.

Πλὴν κ' ἐν τῇ ἀδοξίᾳ μου μὲ δεσμευμένους χεῖρας, ὅπταν κρούω τὰς χορὰς τῆς δουλικῆς μου λύρας, αἰσθημα πατριωτικὸν καίει τὸ μέτωπόν μου, κ' ἐρύθημα αἰσθάνομαι ἐπὶ τῶν παρειῶν μου· καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα μου αἰσθάνομαι τὸ αἶσχος ὅπταν τὴν ὑβρίζουσιν ὡς δούλην ἀδολέσχως. Δὲν μένει εἰς τὸν ποιητὴν παρὰ τὸ δάκρυ μόνον, νὰ κλαίῃ τῆς πατρίδος του τὸ αἶσχος καὶ τὸν πόνον.

Εἶν' ἀρκετὸν νὰ κλαίωμεν καὶ νὰ ἐρυθριώμεν, Πατρίς, τὸ μεγαλεῖόν σου ὅταν ἀναπαλῶμεν; Ἑλλάς, ἀρχαία μου Ἑλλάς! τὸ ἐνδοξόν σου στέμμα εἰς πόσον τὸ ἐβάπτισαν οἱ πρόγονοί μας αἷμα! Τρεῖς πρὸς ἡμᾶς ἀπόδωσον ἐκ τῶν Τριακοσίων τὸ πρῶτον ν' ἀνακτησωμεν, πατρίς μου, μεγαλεῖον. Τρεῖς Σπαρτιάτας παλαιούς ἐν μέσῳ ἡμῶν στείλε, νέα νὰ λάμψουν τρόπαια καὶ νέα Ἑρμοπόλαι.

ΙΩ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἡρώτα προχθὲς τὸν Ἀγαθόπουλον εἰς φίλος του ἐὰν ἔχῃ τύχην εἰς τὰ λαχεῖα.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη, ποτὲ δὲν ἐκέρδισα τίποτε. — Μὰ ἐπῆρες πολλὰς φορὰς λαχνούς λαχεῖων; — Οὔτε ἐπῆρα οὔτε θὰ πάρω ποτὲ!... Ἄμ' ἀφοῦ δὲν κερδίζω, πρὸς τί νὰ πάρω λαχεῖα;...

Ἐν τῷ νοσοκομείῳ.

Ὁ καθηγητῆς τῆς παθολογίας πρὸς ἓνα τῶν ἀσθενῶν:

— Τί ἐπάγγελμα ἔχεις;
 Ὁ ἀσθενής, ὅστις πάσχει ἀπὸ νόσημα τοῦ
 στόχθους, ἀπαντᾷ·

— Μουσικός, ἰατρός.

Ὁ καθηγητὴς πρὸς τοὺς φοιτητάς·

— Ἰδοὺ, κύριοι, ὅτι εὐρίσκομεν ἐδῶ τὴν εὐκαι-
 ρίαν νὰ σᾶς ἀποδείξω ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πολλὰκις
 σᾶς εἶπον εἰς τὸ μάθημα· ὅτι δηλαδὴ ὁ πολὺς
 ἀγὼν καὶ ὁ κάματος τῶν πνευμόνων ἐκ τῆς χρή-
 σεως τῶν ἐμπνευστῶν μουσικῶν ὀργάνων, εἶνε
 πολλὰκις αἰτία τοῦ νοσήματος, ἐξ οὗ πάσχει ὁ
 ἄνθρωπος οὗτος.

Καὶ πρὸς τὸν ἀσθενῆ στρεφόμενος,

— Καὶ τί ὄργανον παίζεις; ἐρωτᾷ.

— Τὸ ταμποῦρλο, ἰατρός, ἀπαντᾷ ἐκεῖνος.

* *

— Μαμά, πότε θὰ σέ ξαναπιάσῃ πάλι θέρμη;

— Γιατί, παιδί μου;

— Γιὰ νὰ μού δώσῃς πάλι τὸ κουτί τῶν χαπιῶν.

* *

— Εἶνε ἀλήθεια, Ἄννα, ὅτι θὰ πάρῃς σύζυ-
 γον τὸν ἀξιωματικὸν Κ; . . .

— Ἀληθέστατον.

— Ἀλλὰ σὺ εἶσαι δύο φοραὶς ὑψηλότερα ἀπ'
 αὐτόν.

— Τί σημαίνει; Ἐκεῖνος θὰ εἶνε πάντα ἀπάνω
 ὅσ' ἄλογο.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πτωχὸς ποιητὴς ἔγραφε στίχους πρὸς τιμὴν
 τοῦ Αὐγούστου, τοὺς ὁποίους προσέφεραν αὐτῷ
 ἐξερχομένῳ. Τοῦτο δ' ἐπανελήφθη πολλὰκις, χω-
 ρὶς ποτε ὁ ποιητὴς νὰ λάβῃ ἔστω καὶ τὴν ἐλαχί-
 στην ἀμοιβήν. Ἡμέραν τινὰ ὁ αὐτοκράτωρ ἰδὼν
 αὐτὸν μακρόθεν, ἔγραψεν ἐν τάχει ὀλίγους ἐλλη-
 νικούς στίχους, οὓς ἔδωκεν αὐτῷ προσελθόντι. Ὁ
 ποιητὴς ἀναγνοὺς αὐτοὺς τοὺς ἐπήνεσεν, εἶτα θείσ
 τὴν χεῖρα ἐν τῷ πενιχρῷ θυλακίῳ του ἐξήγαγεν
 ὀλίγα λεπτά, ἅτινα προσήνεγκεν εἰς τὸν αὐτο-
 κράτορα εἰπὼν· « Ταῦτα δὲν εἶνε βεβαίως ἀνάλο-
 γα πρὸς τὴν θέσιν σου, ὦ Καῖσαρ· ἂν εἶχον, θὰ
 σοὶ εἶδιον περισσότερα ». — Πάντες ἐγέλασαν, ὁ
 δὲ Καῖσαρ, ἐνόησας τὸ μάθημα, διέταξε νὰ μετρη-
 θῶσιν εἰς τὸν πτωχὸν ποιητὴν ἑκατοντακισχίλια
 σηστέρτια.

Ἡ ὀλικὴ ἐπιφάνεια τῶν 26 Κρατῶν τῆς Γερ-
 μανικῆς ὀμοσπονδίας ἔχει ἔκτασιν 540,522 τε-
 τραγωνικῶν χιλιομέτρων. Ὁ πληθυσμὸς τῶν
 περιελάμβανε 41,058,792 κατοίκων κατὰ τὸ
 1871, 42,727,372 τὸ 1875, καὶ 45,234,061
 τὸ 1880. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν, τῶν δυναμένων
 νὰ κληθῶσιν εἰς τὰ ὄπλα—ἀπὸ τοῦ 17ου ἔτους

συμπεπληρωμένου, μέχρι τοῦ 42ου — ἀνήρχετο,
 κατὰ τὸ 1880, εἰς 8,144,371, ἀναλογοῦντων
 18 ἐπὶ 100 κατοίκων. Οἱ δικαιούμενοι περὶ τὴν
 ἐξάσκησιν ἐκλογικῶν δικαιωμάτων — ἀπὸ 25
 ἐτῶν καὶ ἄνω — ἀνήρχοντο εἰς 10,165,213. Τὰ
 διάφορα θρησκευτάτα ἐξεπροσωποῦντο ὑπὸ 28,
 331,152 διαμαρτυρομένων, 16,232,651 καθολι-
 κῶν, 78,031 χριστιανῶν διαφόρων αἱρέσεων, 61,
 612 ἰσραηλιτῶν, καὶ 30,615 πρεσβευόντων
 διαφόρους θρησκείας, ἢ οὐδεμίαν.

Κατὰ τὰς στατιστικὰς παρατηρήσεις, ἐξαιρετι-
 κῶς ὑπερέχουσιν οἱ ἄρρενες τῶν θηλέων ἐν ταῖς
 γεννήσεσι παρὰ τῷ ἰουδαϊκῷ πληθυσμῷ. Ἡ ὑπερ-
 οχὴ αὕτη συνισταμένη εἰς 105 μέχρις 106
 ἄρρενα ἀπέναντι 100 θηλέων εἰς τὰς χώρας τῆς
 Εὐρώπης, ποικίλλει μεταξὺ 109 καὶ 114 καὶ
 φθάνει ἐνίοτε μέχρις 128 παρὰ τοῖς ἰουδαίοις.
 Τὸ φαινόμενον τοῦτο κατὰ τινὰς μὲν φυσιολόγους
 σχετίζεται πρὸς τὴν ἡλικίαν τῶν γονέων, κατ'
 ἄλλους δὲ ἡ παρατηρουμένη ἐπικράτησις τοῦ ἄρρε-
 νος φύλου παρὰ τοῖς ἰουδαίοις δὲν ἐξηγεῖται οὔτε
 διὰ τῆς ὠριμωτέρας ἡλικίας οὔτε διὰ τῆς ἐξόχου
 ζωτικότητος τῶν γεννητόρων. Γνωστὸν ὅτι αἱ
 γεννήσεις ἄρρένων ἐν τοῖς ἀγροῖς εἶνε πολυαριθ-
 μότεραι τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν· ἀλλ' οἱ ἐν τοῖς
 ἀγροῖς τελούμενοι γάμοι συνάπτονται συνήθως ἐν
 νεωτέρᾳ ἡλικίᾳ τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν τελουμένων.

Ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἰνδιῶν, κατὰ τὴν ἐπίσημον
 ἀπογραφὴν τοῦ 1881, περιλαμβάνει 253,801,821
 κατοίκων, ἐξ ὧν 85,544 μόνον εἰσὶν Ἄγγλοι
 ἐκ γενετῆς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατιωτῶν ἀνέρχε-
 ται εἰς 56,646 καὶ εἰς 12,088 ὁ τῶν γυναικῶν·
 ὑπάρχουσι πρὸς τοῦτους 17,000 ἀνδρῶν, ἀνηχόν-
 των εἰς τὸν ἀστικὸν πληθυσμὸν. Οἱ Εὐρωπαῖοι
 ὑπολογίζονται εἰς 146,612. Ἐξ 102,629,000
 ἀτόμων 71,199,000 ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωρ-
 γίαν καὶ κτηνοτροφίαν καὶ 21,041,000, ἐξ ὧν
 12,859,000 ἄνδρες καὶ 8,182,000 γυναῖκες, εἰς
 διαφόρους βιομηχανικὰς ἐργασίας.

Περὶ τὰ 5,485,455 κατεργάζονται τὸν βάμ-
 βακα καὶ τὸ λίνον· ἡ βιομηχανία τῶν ἐνδυμάτων
 ἀπασχολεῖ 2,815,880 ἐργάτας, ἡ ἀγγειοπλα-
 στικὴ 1,850,974, ἡ τεκτονικὴ 837,453, τὸ ἐμ-
 πόριον τοῦ κόμμιος καὶ τῆς βητίνης 762,526,
 τὰ ἐξ ἰνδοκαλάμου, σχοίνου, ἀχῦρων καὶ φύλλων
 τεχνουργήματα 688,732, ἡ χρυσοχόα καὶ
 κοσμηματοπωλικὴ 472,956, καὶ ἡ σιδηρουργία
 473,361.

Οἱ ὑπάλληλοι τῆς κυβερνήσεως, οἱ ἀνὰ τὰ διά-
 φορα διαμερίσματα ὑπάρχοντες ἀνέρχονται εἰς
 1,843,000, ἐξ ὧν 115,000 θεωροῦνται ὡς ἀπο-
 τελούντες μέρος τοῦ στρατοῦ.